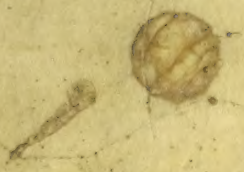

y4533
S9c

Holmondeley

2. Timoth. IIII. 3.

ἔσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν.

Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/tboschdereremyte00bloe_0

'TBOSCH
DER
EREMYTEN
ENDE
EREMYTINNEN
VAN
ÆGYPTEN ENDE PALESTINEN
MET FIGVREN
VAN
ABRAHAM BLOMMAERT.
in coper ghesneden
DOOR
BOETIVS A BOLSWERT.

Met cort verhael van eens yders leven ghetrocken uyt het
VADERS-BOECK.

'T HANTVVERPEN,
By Hieronymus Verdussen.
CIↃ. IↃC. XIX.

Hieronymus inden eersten brief aen Heliodorus vanden lof der Woestijnen.

O VVOESTIINE

DAER

DE BLOEMEN CHRISTI BLOYEN!

O SCHOON VVOVT

ALVVAER

IE STEENEN GROEYEN!

DAER

DE STADT DES GROOTEN CONINCX

IN APOCALYPSE

MEDE VVORT GHEBOVT.

O VVILDERNISSE

DIE V MET GODT

IN MEERDER BLYDSCHAP

HOVT!

SIMILIS FACTVS SVM PELICANO SOLITVDINIS. *Psal. ci.*

EDELE
ENDE
GODT-VRVCHTIGHE
ME-VROVVVE
ANNA
D'ANTHIN
GRAVINNE
ENDE
ABDISSE
VAN
MESSINES.

Iet hier, ME-VROVVVE, d'Eremijten eñ Eremijtinnē verſoecken ſelfs in perſoon logis in uvve Abdye. Sy en ſullē v. L. niet coſtelijck vallen; ſy brengē hunnē huyſraet eñ teer-coſt mede. Die naecte aerde, ofte eene gevlochte matte, is hen genoech om te ruſtē. Sy

vvetẽ vvel, dat Godt ſelfs het ſtroy ende hoy ver-eert heeft. Onghekockte cruyden, die de aerde voort-brenght, is hunnen coſt, gemeen vvate. hunnẽ dranck. Godt almachtich is hunnen voedſterheer, die nu Enghelen, nu ſtomme beeſten ſeynt, om hen te ſpijſen.

VVeeſt ghedachtich ME-VROVVVE, hoe dat den H. BENEDICTVS, die patroon is vã uvve religie, deſe eertijts mildelijc onthaelt heeft; ſijne diſcipelẽ ernſtelijck vermanende, dat ſy de ſpreuck-vvoordẽ van deſe H. mannen vvaer ſoudẽ nemen. Ick hope dat veel religieuſen gheſticht ſullen vvorden in hun vveſen, ende ſmaec nemen in hunne vermaninge; om alſoo ontſteken te vvorden tot navolginge vã hunne deughdẽ.' Tvvelc Godt den Heere ons alle gunne, om alſoo de eeuvvighe glorie oock te be-erven.

V. Eervv. Dienaer inden Heere.
H. R.

Hiero-

HIERONYMVS

INDEN EERSTEN BRIEF

TOT

HELIODORVM.

VVAt maeckt ghy (o mijnen broeder) inde werelt / die de selve in weerde te boven gaet? hoe lange sult ghy noch onder hare daecken schuylen? hoe langhe sal u den kercker der dompachtigher sieden noch beslupten? Gheloofstmy/ick sien inde woestijne al meerder licht. Ick verlanghe van dit lichaem ontslagen te wesen / ende alsoo ten hemel te vliegen. Ontsiet ghy u armoede / daer Christus salich noemt die arm zijn? Vreest ghy moepte oft arbeyt? soo denckt dat daer geenen campioen sonder arbeyt ende veel sweetens ghecroont en wort. Verbaert ghy u vanden honger? Peyst dat het gheloof geenen honger en ontsiet. Vermijt ghy u vã uwe magere uytgeteerde ledẽ op der naecter aerdẽ ligghende te quetsen? Merckt dat Godt neffens u rust. Schroomt ghy vã het ronwe verwerret / eñ ongekemt haer? soo denct dat Christus u hooft is. Verschrickt u de schroomelijcke eenichevt der wilderniſſẽ? soo denct dat ghy inden geest het Paradijs deurwandelt: want alsoo menichmael als ghy met der hertẽ aldaer zijt / soo en sult gy inde wilderniſſe niet wesen. Inghevalle u belle rou wort / ghemerckt dat daer geene badt-stoven en zijn; soo denckt dat de ghene die eens in Christo ghesuvvert is / gheen voorder wasschen en behoeft: ende om cort te maecken / hoort wat dat den Apostel antwoort: Het lijden deser vverelt en is niet te verghelijcken, by de toecomende vreught die in ons sal veropenbaert vvorden. O broeder / ghy zijt seer delicaet; soo gy meynt moghelijck te zijn op deser werelt ghemackelijck te leven / ende naemaels met Christo inder eewicheyt te regneren. Rom. 8.

S. Ba-

S. Basilius inde Lof-redene van het Eremijts leven.

DE SCHOLE
DER
VVOESTYNE
IS VEREERT
MET HET GHEENE DATMEN
INDEN HEMEL LEERT

IN ALLE LESSEN IS
DIT HET SLODT
EERT GODT
ENDE
ONDERHOVT SYN
GHEBODT.

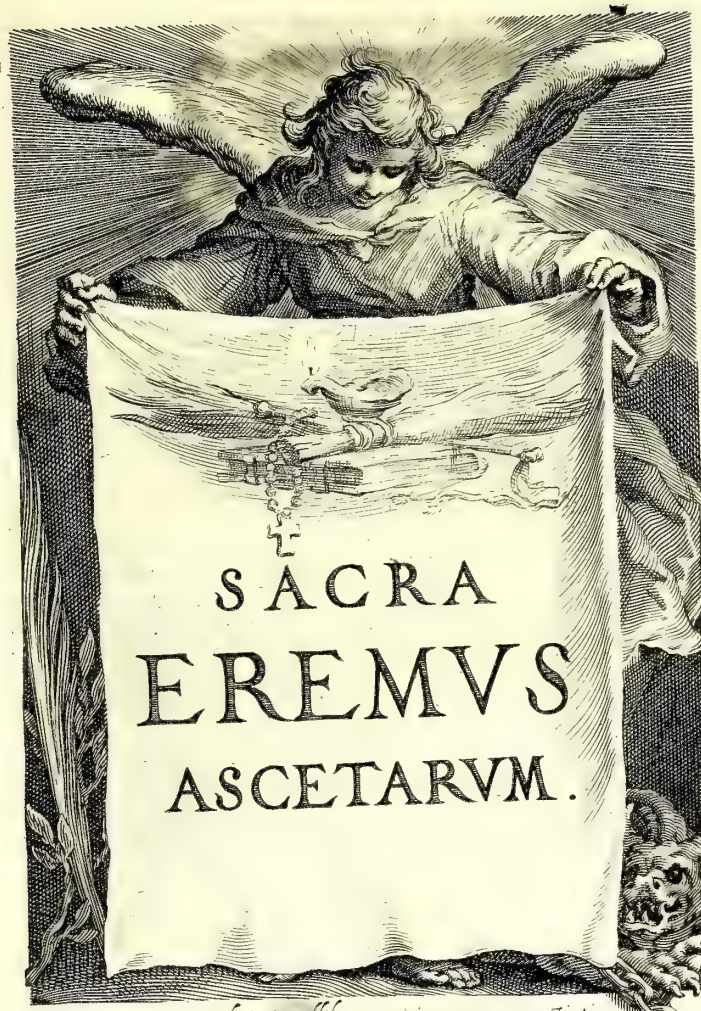

Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, in montibus et speluncis, et in cauernis terræ. Paul. Hebr. ii.

Abr. Bloemaert Inuēt. Boëtius. A. Bolsuerd. sculp. et excudit.

Matthæi 4.

IESVS
IS GHELEYDT
IN DE
VVOESTYNE.

Ambros. lib. 4. in Lucam. cap. 4.

HEt is behoorlijck te overpeysen / hoe dat den eersten Adam buyten den Paradijse inde Woestijne gejaecht is; op datmen daer door bemercke/ in wat manieren den tweeden Adam uyt de woestijne naer dē Paradijse gekeert is. Men siet hier claerlijcken als dat des duyvels voordeel ende aenslaghen al hier volcomentlijcken wederleyt worden/ende het goddelijck voornemē wederom sijnen stant grijpt. Adam wordt gheschapen uyt der aerdē/ welcke maget was eñ onbebouwt. Christus wort geboren vā eender maghet. Adam is geschapen naer het beelt Godts/Christus is Godts beeldt selfs. Adam is ghestelt over alle onredelijcke dieren; Christus over al dat leven ontfanghen heeft. Door eene vrouwe comt ons alle dwaesheyt: Door eene maghet alle wijsheyt. De doot door dē boom/ het leven door het cruyce. Om dat Adam naeckt was van geestelijcke goederen/bedeckte hy hē met bladeren der boomen. Christus naeckt van allen wereltlijcke goederen/heeft gheen wereltlijcke cleederen vā doen gehadt. Inde woestijne was Adam/inde selve was ooc Christus: want hy wel wiste waer den verloren mensch te vindē was: den welckē hy vry vā dwalingē ten Paradijse wederom sochte te brengē. Maer nademael Adam met een wereltlijck habijt eñ manieren becleet wesende/niet en vermochte wederom te keeren/ ende niemant 't Paradijs bewoonen en mach/ten zy hy vry vā sonden zy; heeft Christus de menschelijcke nature den ouden mensch doen uyt-schudden/ ende den nieuwen doen aentrecken. Aengesien het goddelijck voornemen onveranderlijck is/soo is meer den persoon dan de sententie verandert. Maer de ghene die inden Paradijse sonder leytsman sijnen begonsten wegh verloren hadde: hoe waer't hem moghelijck/den verloren wegh inder woestijnen wederom te becomen sonder leytsman / daer den selven wegh vol tentatien is / den aenvanck van de deught seer swaer/ende den val tot het quaet seer licht. Jesus dan vol vanden H. Gheest is ghedreven tot der Woestijne om dry redenen. Ten 1. met opsetten raet/om den duyvel te beroepen; want en hadde Godt niet ghestreden/hy en sonde tot mijnder baten niet gewonnen hebben. Ten 2. door mysterie / om Adam uyt het ballinckschap te verlossen. Ten 3. tot een exempel/om te bewijsen dat den duyvel benijdende is die hen ter deught spoeden : ende alsdan moetmen meer voor hem sien dat de cranckheydt des verstants niet af en wijcke de gratie der verborgentheyt.

Genes. 1.

Genes. 3.

S. IO-

Ductus est IESVS in desertum.

24 Iunij.

S. IOANNES BAPTISTA.

Petrus Damianus ſermo 1. de Nat. S Ioannis Bapt.

DEn H. Ioannes is van jonghs af door den H. Gheeſt tot de woeſtijne ghelepdt: ende 'tghene hem door ſijne jonghe jaren ontbrack/wiert vande goddelijcke macht hem overvloedelijc toegheſchickt: aengheſien dat den H. Gheeſt/noch aen en ſiet 'tzy iemant man/oft vrouwe 'tzy oft cranck van lichaem/oft oock out van jaren: dan voorcomt elcken ſoo als't hem ghelieft met ſijne goedertieren gratie. Ioannes dan verlaet de werelt/vliedt de menſchen veracht ſijn vader-lant/verſmaedt ſijne ouders; alleenlijck ſijne ghepeyſen tot Godt/als het eenich wicht van ſijne Salichept/keerende. Het is eene wondere ende onghehoorde ſaecke / dat een menſch die welcke deſe werelt met hare welluſtē nauwelijcx vā verre beſichticht o't betreden heeft/de ſelve niet alleenlijcken en vergheet; maer oock (hem houdende aen het gheſelſchap van Godt almachtich) geheelijck verſmaedt. De ſijde-weghen der berghen/de om-weghen der boſſchē/ eñ verlatē vallcyen dienden dē H. Patriarch Ioannī tot ſijne woonplaetſe. Hier 1. Men behoeft my niet voorts te brenghen Ieremias / noch oock het predicken ſijnder kintſheyt: Want al is het dat hy ghecheylicht is tot eenen Prophect ; ſoo is nochtans deſen meerder als een Prophect gheheeten gheweeſt. Ende al was het dat Ieremias toecomende dinghen voorſeyde; en heeft nochtans (ghelijckerwijs Ioannes) der menſchen gheſelſchap niet ghevloden. Deſen H. Ioannes dan weſende al noch in ſijne kindtſche jaren/ was ſeer rijp van verſtande/verſmaedde dē edeldom ſijns geſlachts/becommerde hem alleenlijck met der H. Godtheyt; was eenen reghel van een ſeldtſaem ende goddelijck leven/was eenen ſpiegel der religieuſen/ ende eenen Patroon voor de Eremijten: Ja oock een voorbeeldt van alle gheeſtelijcke handelinge. Matth. 3 Syn cleet vvas Kemels hayr, met eenen leyren riem op ſyne lendenen om-gort , ſyn ſpijſe ſprinck-hanen ende vvilden honich. Een ſtraf hayren cleedt benaude het lichaem deſes H. Patriarchs / ende pijnichde ſeer met harde ſtraf heydt ſijn vleeſch/ ende teedere leden (niet teghenſtaende de ſelve met de gratie des H. Gheeſts overgoten waren) met eene langh-durighe martelie: maer hoedanich was ſijne ſpijſe? Voorwaer gheene phaiſantē en quamen hem te voren/daerinē allen 'tlandt door om-liep om des H. Patriarchs maghe te verſaden. Maer ſijne ſpijſe vvas ſprinck-hanen ende vvilden honich. Den dauwe des hemels/ende een veracht dierken was ſijne ſpijſe/ overmidts ſijne groote ſtrengighept van vaſten anders gheene ſpijſe toe en liet.

Matth. 11.

S. PAV-

2. *S. Joannes Baptista.*

S. PAVLVS

EERSTEN HEREMYT.

Ex D. Hieronymo.

IN de vervolginge van Decius en Valerianus Keyſers/ heeft den H. Paulus ghelecft in neder Thebaiden/met ſyne ſuſter nu ghehouwelyckt zynde: ende ſoo beyde hunne ouders over-leden waren/heeft hy ſeer veel goeds be-erft. Out ontrent vyfthien jaren/ was hy ſoo in't Griecx/als inde Egyptiſche letterē ſeer wel erbaren; oock ſeer ſaechtmoedich/ende Godt beminnende. Ende alſoo de vervolginghe ſeer ſtraf toeginck; is hy vertrocken naer eene verre ende ſtille plaetſe: daer hy nochtans van ſyns ſuſters man/ den welcken hem hadde behoozen te verbozghen/verraden is. 'Twelck deſen wyſen jonghelinck vernemende/heeft hem gheſpoept naer het ghebergte: ende ſluytende ſy-ſelven aldaer in eene ſpeloncke heeft ſyn leven in grooter ſtillichepdt met ghebeden overgebzocht. Den palmboom diende hem ſoo wel tot ſpyſe/als tot cleederen. Paulus comēde dan tot den ouderdom van 113. jaren/als hy nu op deſer aerdē een Enghels leven ghelepdt hadde: ſoo is't ghebeurt dat den H. Antonius oudt neghentich jaren/in eene andere woeſtyne woonende/ vā Godt almachtich vermaent is te gaen beſoecken den H. Paulus: al waer alſoo haeſt hy ghecomen was/hebben ſy malcanderen omhelſt/ ende met hunne eygen namen ghegroet. Middeler tydt ſagen ſy met groot verwonderen eene rave op eenen boom/die een gheheel bzoot bzochte/de welcke wech ghevloghen zynde: ſeyde Paulus. Den Heere heeft ons de noen-maeltijt gheſonden: voorſeker ſoo is hy goedertieren ende bermhertich: gedurende nu 60. jaren heeft hy my daghelycx een half broodt geſonden, maer door uvve overcomſte, o Antoni, ſoo heeft hy ſyne dienaers de portie verdubbelt. Ende danckende dē Heere ſoo ſaten ſy neffens eene fonteyne/ overbzenghende den gheheelen nacht in den love Godts. Eñ den dach nu aencomende/ſoo vooꝛſeyde dē H. Paulus ſyne aenſtaende doot aenden H. Antonius; begheerende van hē den mantel/ den welcken den Biſchop Athanaſius hem hadde ghegeven/ om ſyn lichaem daer mede te begraven: welck cleedt alſoo hem Antonius ſeer ſpoedde om te bzenghen; ſoo wiert hem vertoont de ſiele vā Paulus boven ſneen blinckende onder de chooꝛen der Engelen/ Pꝛophēten/ende Apoſtelen/ten hemel varende; ende ghecomen zynde inde ſpeloncke/heeft hy alnoch het doot lichaem met ghebooghde knien/ eñ uytſtreckten halſe/ende de handen ten hemel ghecrecht ghebonden. Soo hy 'tlichaem ghedeckt hadde ende daer naer buyten bzocht; ende achtervolghende de Chꝛiſtelycke manieren lof-ſanghen en ghebeden ghefongh en hadde. Soo ſach hy twee Leeuwen ernſtelyc de aerde naer eens lichaems lenghde uyt-crabben: ende op ſyne ſchouderen nemende het H. lichaem heeft het naer de ghewoonte met aerde bedeckt.

S. AN-

S. Paulus primus Eremita.

3.

17. Ian.

S. ANTONIVS.

Ex Athanaſio.

DEn H. Antonius is gheboren in Egypten van godt-vruchti/ ghe ende edele ouders: ghecomen zijnde inde Kercke / ende hoorende de woorden upt het H. Euangelium. By aldien dat ghy volmaeckt wilt zyn; gaet ende vercoopt allen 't ghene ghy hebt,

Matth. 19.

ende gheeft het den armen, ende volght my na: ende ghy ſult eenen ſchat indē hemel vinden: heeft de ſelve als Godts ghebodt/ende al oft ſy eygentlyck om ſynen wille verhaelt waren/terſtont waerghenomen. Hem dan vertreckende/heeft hy terſtont alle ſyne erven hem toebehoorende vercocht; ende 't gelt daer van comende ('twelck gheene cleyne ſomme en was) den armen upt ghedeylt; aennemende op deſer werelt een hemels leven te leyden. Tot de deught is hy ſoo ontſteken gheweeſt; dat als hy iemanden vernam die in eenigerhande deught ſeer upt-ſchynende was/hy den ſelven terſtont was naer volghende: overſulcks dat hem niemant in eenighe deught te boven en ginck. In 't langhe waecken / ende ghevaſt te lyden was hy ſoo verduldich/dat het eens menſchen verſtant te boven ginck. Volherde oock dickmael gheheele nachten in 't ghebedt; etende des daeghs eens / eñ dat naer der Sonnen onderganck: blyvende ſomtyts ſoo twee ofte drye dagen/al hy den vierden dach/nuttende alleenlyc brood/ſout/een wepnich waters. Hy droegh vā binnen op ſyn naeckt lichaē een hayren/ende van buyten een pelſen cleet. Syn bedde was van hayr ende bieſen ghevlochten. Doch menichmael ſliep hy teghens de bloote aerde. Als nu Antonius ſoo cloecken campioen van Godt almachtigh was gewordē/is hy van den duyvel met verſchepden behoringē bevochten: de welcke hy ſoo door 'tgheloove/als oock door vaſten en bidden overwonnen heeft. Ende niet tegenſtaende ſyne verſchepden victorien/ſoo was hy nochtans ſelden gheruſt; wel kennende de menichfuldighe liſten des duyvels. Is daerom ghegaen in eene ſeer eenlycke woeſtyne van Egypten: alwaer hy dagelyckx inde volmaecktheyt aennemende de duyvelen alſoo verſmaedde/dat hy hen hunne cleyne macht verweet. Hy was den duyvel ſoo ontſaechlyck/ dat oock veel beſetene menſchen / door het aenroepen vanden naem vanden H. Antonius verloſt wierden. Nu oudt weſende 105. jaren/ verſchynende in heyligheydt eñ mirakelen/acht erlatende veel naervolghers ende erf-ghenamen van ſyne goddelycke deughden/is hy ſalichlycken inden Heere gheruſt ende ten hemel ghevaren.

S. HILAR.

Sanctus Antonius.

4.

21. Oct.

Ex D. Hieronymo.

Alhoe wel den vader vandē H. Hilarion was een afgoden-dienaer/tot Tabathen in Paleſtinē;ſoo is hy nochtans (ſoo-men ſept) gelijc eene rooſe onder de doornē gewaſſen. So hem ſijne ouders ſonden naer Alexandriē/ heeftmen daer ſo om ſijns verſtants wille/als om ſijne goede manieren goedt gevoelen van hem gehadt. Hoorende op eenen tijdt den naem van den wijtvermaerden Antonius / heeft ſeer verlanght om den ſelven te ſien; vertroc hem over ſulcx naer de woeſtijne: alwaer hy twee maenden by den H. Antonio woonende/alle de manieren ſijns levens volcomelijck geleert heeft. Dan ſoo ſijne ouders middeler tijdt ſtierven / treckende naer huys/ heeft hy ſijn goedt/ ſoo den religieuſen als den armen uytgherepct.

Daer naer noch egheen 15. jaren oudt weſende / is hy ghegaen naer de woeſtijne; alwaer hy ſoo kleyne klapſe bouwde/ dat hy hem in de ſelve qualijcken keeren konde: ſlapende op de bloote aerde. Den ſack die hy aen hadde en wierdt nopt verandert / oft ghewaſſchen / door dien dat hy ſeyde tſelve onmoghelijck te weſen/ Nettigheydt in een haren cleedt te ſoecken. Hy oeffende hem ſeer in het leſen der heyligher Schrifture. Tot ſijne ſpijſe hadde hy luttel bygghen/ met het ſap van eenighe cruyden/ ende ſomtijts ock gerſten broodt: doch vaſtede altijdt tot der ſonnen onderganck. Maer alſoo hem den duyvel in ſijne bloeyende jeucht/met ongewoonlijcke wellusten / en vleeſchelijcken brandt dickwijls beſtreedt/ende bevocht; ſoo is't dat hy op ſy-ſelven gheſtoort zynde/ ſijne borſt ſtrenghelijcken met vuyſten ſloegh / min oft meer / oft hy de ghedachten uyt ſynen lichaem met vuyſt-ſlach hadde konnen verdrijven/ ſeggende: O ghy eſel, ick ſal voort aen toeſien, ende uvve broodtdronckenheyt verbieden; ick en ſal u gheene haver gheven, maer caf, van honger ende dorſt ſal ic u laten ondercomen; daeren-boven u ooc overladē met grooten laſt; daer toe noch door hitte, ende coude jaghen, ſoo langhe dat ghy meer becommert ſult zyn om vvat etens te hebben, dan op eenighe voordere dertelheyt te dencken. Hy was uytſtekende in ootmoedigheydt: door welcke / ende meer andere deuchden hy de vleeſelijck aenverchtinghe des duyvels overwonnen heeft; ende in alle quartieren der werelt/ veel menſchen/die vanden booſen vyandt beſeten waren/verloſt. Den H. Hilarion nu oudt weſende 80. jaren/ alſoo hy veel verſcheyden kloosters gheſticht hadde/ ende door mirakelen ſeer vermaert was/ is ſiec ghevvorden: ende alſoo de ſieete hem ſoo gheweldich benaude/dat hy nu tot ſijn uyterſte quam: ſoo ſprack hy dese vvoorden: O ſiele: vvaerom vreeſt ghy? reyſt uyt, o ſiele. VVat let u? Het is nu by naer 70. jaren, dat ghy den Heere dient, ende vreeſt ghy de doodt? ende met deſe woorden is hy verſcheyden.

S. MA-

Sanctus Hilarion.

5.

21. Oct.

Ex D. Hieronymo.

DEn H. Malchus was een eenich ſone/geboren in het landeke van Niſibe. Deſen hebben ſyne ouders (als weſende eenich erfgenaem in hun lieder erve eñ goet) ghedwongen om hem tot den houwelyc ſtaet te begheven. Maer heeft ſyne ouders te kennen gegeven/ dat hy veel liever een Monic wilde weſen. Eñ is over ſulcx/ niet ontſiende ſyns vaders dreygementen / noch beroert door het ſmeecken vā ſyne moeder / wech gegaen/ mede nemēde ſeer weynich teer-gheldts tot ſynen noodturft. Zynde dan ghecomen inde wilderniſſe van Chalcidos; eñ aldaer gevondē hebbēde eenige Religieuſen / heeft hem onder hen als een leerkindt ghedragen / ſynen koſt in't ſweet ſyns aenſchyns winnende / eñ ſyn vleeſch door't vaſten temmende.

Het is ghebuert naer veel jaren / dat hy keerende naer ſyn vaderlandt/ſyne moeder (die welcke nu weduwe was) ginck beſoecken; eñ dat teghen den raedt ende wille van ſynen Overſten. Op deſe repſe is hy vande Iſmaeliten ghevanghen; alwaer hy de ſchapen ginck hoeden : in welcken dienſt alſoo hy hem wel queete / wierdt hy ghedwongen te tronwen ſekere dienſt-maget vandē ſelven huyſe/wiens man als noch leefde: om welc houwelyc te ontgaen/was hy vā meyninghe ſyn ſelven te dooden: doch alſo ſyne overdrongene huyſvrouwe 't ſelve ghewaer wiert/ſoo ontraedde ſy hem het ſelve; eñ leefden beyde (onder het deckſel van houwelyck) in ſuyverheydt. Veel tyds daer naer / ſoo hy inde woeſtyne alleen ſat/ begonſt hy te overdencken 't leven der Religieuſen/ onder welcke hy plach te verkeeren; eñ namentlyck des vaders die hem onderhouden ende gheleert hadde/ ende nu daer af berooft was. In dit gepeys zynde/eñ voor ſyne ooghen ſiende de vernufheydt der mieren/ nam hy verdriet in ſyne ſlaverny; alſoo dat hy wederom begonſt te verlangen naer ſyne celle/ om in ſtilte ende ſorchvuldigheydt die gheeſtelycke mieren naer te volgen: daermen onder een werckt / daer niemandt yet eyghens en beſit/ende elck een alles toebehoort. Soo hy dan naer de camer gaet ontmoette hem ſyne vernuynde vrouwe: zy vraeght waerom hy ſoo onſtelt is. Ende na dat ſy d'oorſake verſtaen heeft/raedde ſy hem om te ſamen de vlucht te nemen. Beghinnen over ſulcx den eerſten avont hunne repſe. Maer wat is daer geſchiedt? Siet hunlieder Heere eñ meeſter hunne vlucht vernemēde/is hē gevolcht met ſynē knecht. Deſe twee hunnen Heere gewaer wordende/kropen in eene ſpeloncke ; alwaer den Heere met ſynen knape terſtondt hen-lieden naer volchden: maer wierden beyde van eene leeuwinne vernielt. Alſoo ſy nu upt deſe vreeſe warē / ſo quamen ſy beyde upt: eñ ſonder eenich voorder achterdenckē beſchreden ſy hunder heerē kennels/eñ quamē den 10. dach door de wilderniſſe indē leger der Romeynē. Malchus tot danckbaerheydt aen Godt almachtich voecht hem weder onder de Religieuſen; ende de vrouwe beſtelde hy by de maeghden/haer goede affectie/gelyc oft het ſyne ſuſter hadde gheweeſt/toe dragende/ nochtans ſy ſelven aen haer als aen ſyne ſuſter niet betrouwende.

S. ONV-

6. Sanctus Malchus.

11. Iunij.

Ex Paphnutio Abbate.

DEn heyligheu Onuphrius is gheboren upt Egypten. Den ſelven we ende in een ſeker klooſter vande ſtadt Hermopolis / gheleghen in Theben / hoorde aldaer vertellen het leven vanden heyligheu Prophect Elias / midtſgaders oock het leven vanden heyligheu voorlooper Chriſti Ioannes. Dit hoorende/is hy des nachts opgheſtaen/ ende vanden Enghel ſynen bewaerder naer der woeſtijne gheleydt; lijdende aldaer ſeer grooten honghet/ dorſt/koude/ ende hitte: daer-en-boven onder de wilde dieren verkeerende/nam hy ſyn noodtdruſt met de ſelve / ende ſyne ruſt-plaetſe in klippen/ berghen/ ende ſpeloncken; verſmadende alle lichamelijck ſpijſe / om met meerder appetijt ende honghet de gheeſtelijcke te moghen ghenieten. Want den Enghel brocht hem dagelijcx broodt ende water; op dat ſijn lichaem niet onderhomen en ſoude/ maer gheſtadelijcken in Godt te loven volherden. Vergaderde oock ſomwijlen eenighe dadelen/ de welcke hy met eenich cruyt inde plaetſe van broodt ghebruyckte. Daer en paſſeerde nopt eenen ſondach / oft den enghel en reyckte hem het Hoochweerdich H. Sacrament upt/ 't welck hy met groote eerbiedinghe ontfinck. Het haer van ſynen hoofde was alſoo lanc/dat het zijn geheel lichaem bedeckte. In plaetſe van kleederen/ghebruyckte hy bladeren / gorrdende die alleenlijck vande lendenen nederwaert. Alſoo deſen H. man nu 70. jaren / ſonder opt menſch te aenſchouwen/ inde wilderniſſe gheleeft hadde; ſoo is't ghebuert/ door de ghehenghenisſe Godts/dat den H. Paphnutius hem heeft komen beſoecken : ende alſoo deſe twee H. Mannen te ſamen van hemelſche dingen conden; ſo wiert het avont: ober ſulcx opſtaende/aten ſy t'ſamē een weynich broots / drinckende daerop wat waters.

Ende alſoo nu den dach aenquam / ſoo voorſeyde den heyligheu Onuphrius ſyne aenſtaende doodt aen Paphnutius / ſegghende. Weeſt onverbaert; want Godt almachtich heeft u tot dien eynde hier geſonden/ om dat ghy mijn doot lichaem eerlijcken begravē ſoudt. Ende opſtaende / heeft hy den Heere met tranen op ſyne knyen vallende gebeden / ſegghende : Heere in uvve handen bevele ic mynen gheeſt. Dit ſprekende/ gaf hy ſynen gheeſt: en terſtondt wiert hy omſchenen met een groot licht; welcken ſchijn des lichts ghedurende/is de ſiele upt den lichaem gheſcheyden : de welcke met lof-ſanghen vande H. Engelen ten hemel gheboert is. Den H. Paphnutius nam dit weerdigh lichaem/ ende legde 't ſelve in een ſteenen graf.

S. PACHO-

7. *Sanctus Onuphrius.*

14. May.

Ex Dionyſio Exiguo.

DEn H. Pachomius is gheboren in neder-Thebaiden: ende alſoo ſyne ouders ongheloovich waren / is hy ock in't ſelve ongheloof opgheboedt. Deſen alſoo hy met andere jonghelingen diende voor ſoldaet onder den Keyſer Conſtantinus / ſiende de liefde der Chriſtenen tot malkanderen / ende voorkomen weſende vande gratie Godts / is hy tot den Catholycken gheloove bekeert. Ende alſoo hy ſeer verlanghde naer een kloſterlyck leven; is hy ghegaen tot den H. Heremyt Palemon; wien hy ſy-ſelven volcomelyck onderwierp / ſyne goddelycke leeringhe ſorchvuldichlycken navolghende: In ootmoedighept / verduldighept / ende liefde tot Godt ende ſynen even naeſten / ginck hy elcken eenen te boven. Als hy de H. Schrifture overlas / ſoo en overliep hy die niet lichtveerdelyc; maer de ſelve met groote aendachtighept onthoudende / arbeydde hy om te beleven het ghene hy gheleſen hadde. Om ſyn lichaem te temmen / ſoo droech hy meeſten tydt een hayren kleedt; ende aldus brocht hy over vyftien jaren in grooten arbeydt / in veel wakens / vaſtens / ende ſweetens; om te ſlapen leende hy nopt; dan ſliep altydt ſittende in't midden ſynder cellen. Hy caſtydde ſy-ſelven ſeer / om dat hy hē in alles ſoude ſuyver houden. Als hem eenige quade ghedachten te voren quamen / ſoo verdreef hy die terſtondt; voor ooghen nemende de eeuwige ſtraffe die daer toe ſtaet / den gheenen die daer conſent toe gheven. Hy hadde ock voor een ghebruyck ſyne armen cruyſwys upt te ſtrecken / de ſelve ſeer langh in dier manieren houdende; min ofte meer oft hy waer ghecruyſt gheweeſt / blyvende met den lichaem aldus onberoerlyck; op dat den gheeſt te heftigher ende wackerder in het ghebedt weſen ſoude: het is daer naer ghebuert / alſoo hy langhe ghebeden hadde / dat hem Godt vermaende / om ontrent Tabenna een kloſter te ſtichten: alwaer hem den Enghel brochte den reghel daer ſyne toecomende Religieuſen hen naer reguleren ſouden. Pachomius dan inde deught toenemende wordt vanden duyvel gheſtadichlyck bevochten / ock ſomtyts deerlycken gheſlaghen / oft door des duyvels bedroch geſtoort. Maer hy als een broom ſoldaet hem teeckenende met het teecken des H. Cruys / heeft alle des duyvels liſten overwonnen. Den heyligen Pachomius nu oudt zynde hondert ende thien jaren / ſiende tot hem komen de H. Enghelen / heeft den Heere ſyne heylighe ſiele ſalichlyck opgheoffert.

S. M A-

Sanctus Pachomius.

15. Ian.

S. MACARIVS AEGYPTIVS.

Ex Ruffino & Palladio.

DEn H. Macarius gheboren in Egypten/ heeft tot ſyne xxx. jaren eens Eremyten leuen begonſt; hem ſelven alſoo in alle deughdē oeffenende/ dat het wonder om ſien was. Deſē Macarius heeft gegravē eene halue ſtadie verre onder der aerdē ſekeren wegh/ eñ ten eynde des weeghs eene ſpeloncke; om aldaer hem te onthouden/ ſoo wanneer hy van 'tvolc te veel ouerlaſt wiert. Wt ſyne clupſe gaende oft naer ſyne clupſe keerēde/ ſoo las hy elcke reyſe 24. ghebeden. Het is ghebeurt/ dat eenen ſekeren perſoon die van eenen dootſlach beticht wierde/ tot hem ſyn toevlucht nam: eñ alſoo hem de juſtitie ſeer vervolchde: ſoo is den H. Macarius voor gecomen ſeggende: Datmen hem het doode lichaem toonen ſoude. Ende daer by ghecomen zijnde/ heeft hy tot den ſelven gheſeyt: Ick beſweere u door 'tgeloove Chriſti/ dat ghy ons verclaren wilt/ oft deſen menſch eenighe ſchult heeft in uwe doot.' Twelc den dooden terſtont ontkende. Dit hoorende dē Rechter/ verſocht aen den H. Macarius dat hy hem af vraegen wilde wie hē vermoort hadde. 'Twelc Macarius hem ontſeyde/ ſeggende: Het is my ghenoch dat ick den onnooſelen verloſt hebbe: my en ſtaet niet toe den ſchuldigen te verraden. Op een ander tyt/ alſoo hem voorgebroght wiert eene dochter de welcke door tooverye/ in eene merrie verandert ſcheen te weſen/ heeft hy de ſelve ſoo door ghebeden als door H. olie vande tooverye verloſt. Het is daer naer gheſchiet/ dat daer eenen ketter hem ſekere ghelchillen des geloofs te voren leyde: Macarius dit hoorende was terſtont ghereet om hem te paeyen/ niet alleen met woorden/ maer met der daet. Macarius ouerſulex mede leydende naer 'therck-hof den ketter/ ſeyde tot hem: Is't in uwe macht/ verwecht in Godts naem hier eenigen dooden. Daer op dē ketter antwoorde: Het ſtaet u toe den ſelven te verwecken: ghemerckt ghy 'tſelve eerſt opghevvorpen hebt.' Twelck Macarius hoorende viel op ſyne knien/ ſyne oogen ten hemel heffende/ ſeyde hy: Heere almachtich/ vertoont in't verwecken van deſen dooden / wie van ons beyde 'trechte gheloof heeft: ende dit gheſeyt hebbende/ riep hy met ſynen naem ſekeren religieus/ die aldaer begraven lach: terſtont den begraven hem uyt den graue antwoordende/ wiert de aerde vanden graue by de om ſtaenderen afgevvorpen: ende als ontbonden waren de wendels daer mede hy verbonden was/ is hy leuende ten voorſchyne ghecomen. Den ketter hier af verbaert zijnde/ heeft terſtont de vlucht genomē. Den H. Macarius heeft gheleeft 90. jaren daer van hy de 60. inde woeſtyne ouerghebroght heeft.

S. MA-

S. Macarius Ægyptius.

9.

11. Ian.

MACARIVS ALEXANDRINVS.

Ex Ruffino & Palladio

DEn H. Macarius gheboren tot Alexandrien/was een sonderlingh lief-hebber der wilderniſſen; alſoo dat hy oock de alder-eenlyckſte plaetſen doorwandelde; nemende ſyne ordinariſſe woonplaetſe in het diepſte der wilderniſſe Scete genaemt/ eene plaetſe ſeer woeſt ende onbetreden; ende van iemanden qualyck te vinden. Alſoo een goedt vriendt hem een druyf-troſch brocht e; ſoo heeft hy den ſelven aen eenen/die hem docht ſicker te weſen/doē dragen: deſen hem ouer de goede affectie des oudt-vaders ſeer verheughende/heeft den ſelven aen andere broeders gheſonden: waer door geſchiedt is/dat de druyue/ zynde ghedragen door alle de cellen/door de ghedienſtichheydt der goeder affectien der ſelver broederen onder malkanderen/weder ghekeert is tot de handē vanden H. Macarius; die niet wepnich en is verheught gheweeſt ouer de onthoudinge ſynder religieuſen. Als den ſelven by den grooten man ende vader Antonius was/en daer ſach ſeer ſchoone palmtacken; heeft hy een hantvol der ſelver begeert. Tot welcken Antonius ſeyde: Ghy en ſult niet
Deut. 7. begheeren vvs naeſten goedt. Ende ſiet / alle de tacken zyn als vanden viere verſenght ende verſchouwt. Het welck Antonius ſiende / ſeyde tot Macario; Siet den H. Gheeſt heeft op u gheruſt; ende ghy ſult voort-aen een erf ghenaem mynder deughden weſen. Als op eenen tydt beyde de Macarij/om eenen broeder te beſoecken/in een ſchip waren ghetreden; ſoo hebben ſy daer gevonden treffelijcke perſonagien ende groote cadetten/ ryck ende machtich; vergeſelſchapt zynde met een groot ghetal van jonghelinghen ende houelinghen. Waer onder eenen was/die ſiende deſe out-vaders met ſoo verworpen cleederen in het uyterſte van het ſchip ligghen / tot alles ſeer vrywilligh lyck bereedt/tot hen ſeyde: Salich zyt ghy-lieden die deſe vverelt houdt tot eenen ſpot; ende vā haer niet en vereyſcht dan een ſlecht cleedt, ende ſoberlijc te eté. Waer op Macarius Alexādrinus antwoorde: Waerachtelijc, gelijck gy ſeght, die den Heere volgen beſpotten de vverelt; maer vvy hebben deerniſſe met u dat de vverelt met u haren ſpot houdt. Als den duyuel hem inblies om eene verre gheleghen pelgrimagie te doen; ſoo vulde hy eene mande met twee mudden ſants; ende die op ſyne ſchouderen ghelept hebbende/heeft hy de ſelve de gheheele wilderniſſe door ghedragen. Tot den welcken als eenen Theoſebius ontmoetende ſeyde: Wat draeght ghy vader? gheeft my nwen laſt ouer/ende en wilt u ſelven ſoo niet verlaſten; heeft daer op gheantwoort: Ick quelle den genen die my quelt; want als myn eſelken ontſlaghen is vanden laſt eñ ledich/ſoo wil hy pelgrimagie gaen doen.

S. BA-

S. Macarius Alexandrinus.

10.

16. Marty

S. ABRAHAM.

Ex Sancto Ephrem.

DEN H. Abraham brandende inde liefde Chriſti / is den ſevenſten dach der bruyloſt wech ghegaen; laetende ſyne brupt in hare ſupverhept/ ende hem ſelven ſluptende in eene celle/ vande gratie godts voor-comen zynde/ heeft hy daghelycx inde liefde als ootmoedichept ende matichept toeghenomē: Het is geſchiet naer 12. jaren van ſyne bekeeringhe/dat ſyne ouders ſtierven: de welcke hem grooten ryckdom/ſoo in lant/ als in gheldt achterlieten. Twelck hy den armen heeft ſeer mildelyck doē upt deplen; levende daer naer in grooter ruſten. Hy cleedde hem met eenen caſac/ ende een hapren cleet; den welcken hy in 50. jaren niet en veranderde: ſynen hupſraet was eenen houten nap/ende eene matraſſe/ daer hy ghewoon was op te ruſten. Hy was ieghelyck onderworpen/eenen iegelycken beminende eñ eerende: nopt en begreep hy iemant moedtwillichlycheyt: maer ſyne woorden waeren met liefde eñ ſoeticheyt vermengelt. Niemant hoorende ſyne woorden conde hem daer af verſaden. Syn aenſicht was ghelyck eene bloeme/die in haren fleur is: ende upt ſyn bupterlyck geſicht/ ſoo condemen bemercken de inwendighe ſupverheyt ſynder herten. Syn leven en heeft nopt dach ſonder traven gheweeſt: hy en heeft nopt ſyne onthoudinghe van ſpyſe verandert/ende dat 50 jaren lanck/ſoo in devotie/ als ootmoedichept/eñ ongenepnſthept. Daer en quam nopt olie aen ſyn lichaem/ noch aenſicht; noch ſyne voeten en wierdē nopt gewaſchen vanden tyt dat hy inde woeſtyne quam. Indē dienſt Godts en was hy niet traech/ noch ſlap: maer queete hem ſoo/ al oft elcken dach ſynen leſten hadde gheweeſt. Biſchop ghecoſen zynde/ heeft hy veel heydenen tot den H. gheloove bekeert/ Doch alſoo hem de eenichept beter beviel/is hy wederom naer ſyne celle ghekeert: alwaer hy verſchepden tentatien des duyvels inden naem Jeſu overwonnē hebbende/ nu out zynde 70 jaren/ isinden Heere ontſlaepen. Het was eenen wonderen ſtryt die hy aenginck ter liefden van Maria ſyne nichte/ hoe dat hy de ſelve door ſyne godtvruchtighe toeſicht upt den afgront der ſonden ghetrocken heeft/ O wat een miraeckel! niet alleen ſoo ſtoutelyck te gaen tot den neſt des draecx maer daer-enboven noch den ſelvē onder de voeten te treden/ende de ſpyſe upt ſynen mupl te trecken.

S. Abraham Eremita.

11.

12. Ian.

S. BASILIVS MAGNVS.

Ex Baſilij Epiſt. ad Chilonem Anachoretam.

DEN H. Baſilius ſchrijft van ſyn leven inde woeſtijne overgebrocht aldus. Om de verſchepden ſwarichedē deſer werelt ben ick verhuyſt / vlieghende / als een muſche / naer 'tgheberchte; want ghelijcker wijs als een muſche ſchouwt de liſten des vinckenaers / alſoo ben ick ontgaen de ſtricken des booſen vyants: aenghеſien (o ſnoode ghedachten!) ick volgende het exempel van Godt almachtich/aldaer voor my genomen hebbe myn leven te eynden. Hier is de eycke van Mambre. Hier is te vinden de ledere daermen lanex ten hemel climt. Hier zyn de ſcharen der Engelen / de welcke den H. Patriarch Jacob ghеſien heeft. Hier is de wilderniſſe daer godts vuytvercoren volck/ghеſuyuert van ſonden 'zijnde / weerdigh heeft ghеweeſt de wet te ontfanghen; ende trecktē dе naer den lande van belofte/Godt den Heere ghеſien heeft. Hier is den vermaerden berch Carmelus / alwaer Elias den Heere dienende ghewoont heeft. Hier is het effen velt/alwaer als Eſdras/ naer dat hy hem van 'tghemeyn volc af ghеſondert hadde/ghecomen was / den volcken voor des Heeren ghebot / voor ghehouden / ende vercondicht heeft de boecken der H. Schrifture. Hier is de woeſtijne alwaer den H. Joannes / etende ſprinchanen / den volcke geleert heeft/hoe / ende in wat manieren ſy den Heere door penitentie verſoenen ſouden. Hier is den berch van Olineten / al-waer den Heere hem vertrock ſoo om te bidden/ als om ons achter te laten eene maniere van bidden. Hier heeft Chriſtus vertoont hoe aenghenaem hem de wilderniſſe was. Want hy ſeyt / Alvvaer daer 2. oft 3 in mijnen naem vergadert zyn daer ben ick in't midden. Hier is den nauwen/ ende enghen weeh / die naer 'tleven leydt. Hier zyn Leeraers ende Propheten / dolende inde woeſtijne / ſpeloncken /clippen/holen ende berghen. Hier vint ghy Apoſtelen/ Euangeliſten/eñ Monicken/ houdende hen ſelven ſeer verre vande ſteden. Deſe woeſtijne hebbe ick ſeer blydelijcken aenweert; op dat ick ſoude moghen ghеraecken tot de belofte/ welcke Godt den Martelaren ende alle Heyligen toeghеſeyt heeft: al waer ick niet figurelijcken/maer met der waerheyt ſeggen mach. Om de vvoorden uvver lippen ben ick harde vvegen ingegaen.

Gene. 18.
Gene. 28.
Gene. 32.
Exod. 19
3. Reg. 18
2. Eſdræ. 8.
Matth. 3.
Matth 26
Matth. 18
Matth. 7.
Hebr. 11.
Pſal. 16.

S. Basilius Magnus.

12.

S. EPHREM.

Ex Nyſſeno, Metaph. Et vitis patrum.

DEn H. Ephrem is gheboren in Syrien van ſeer godt-vruchtighe ouders/upt eene ſtadt met name Edeſſen: ende was een Diaken inde Kercke der ſelver ſtede. Hy heeft hem vã jonghs af onthouden van alle quaet: alſoo dat ſyne ouders veropenbaert wiert ſyne heylichept ende gheleerthept/ door eenen ſekeren vruchtbaren Wyngaert/ den welcken ſy upt ſynen mondt ſaghen voortſ-comen / ende al de werelt door hem ſpreyden ende verbreyden. Van jonghs aen heeft hy naer de Woeſtyne verlanght; ſy ſelfs begevende tot inwendich berouw des herten; waer door hy oock de gratie des H. Gheeſts ontfanghen heeft. Alſoo hy ſeer verlanghde om te ſien de ſtadt Edeſſen; ſoo is hy derwaerts getrocken; eenſdeels om de H. plaetſen aldaer te beſoecken/ eenſdeels oock om van eenigẽ geleerden iet te hooren/ oft iemandẽ ſelfs te mogẽ leeren oft ſtichten. Komẽde inde ſtadt/ heeft hy aldaer bekeert/ met ſyne goddelycke vermaninghe/ eene oneerbare vrouwe/ ende de ſelve op den wech der ſalicheyt ghebracht maeckende van eene oneerbare eene deghelycke/ van eene broodtrouckene eene wel-ghemanierde / ende van eene onſuyvere eene cuyſſche. Daer naer comende tot Ceſareen/ heeft hy aldaer den H. Baſilium gheſien: den welcken hy hoochelycken eerde: aengeſien dat hy op de rechte ſchouder Baſilij hadde ſien ſitten eene duyve; de welcke hem ingaf' tghene hy den volcke verkondigen ſoude. Soo den grooten Baſilius Ephrem (door't ingheven des H. Gheeſts) was kennende/ heeft hy tot hẽ geſeyt: Zyt ghy Ephrem upt Syrien? voorwaer 'tghene ick van u gehoort heb is warachtich; ende bevinde in u dat ghy eenen lief hebber der ruſten zyt. Daer ſtaet geſchreven byden Propheet David. Ephrem is de ſterckheyt mijns hoofts, want uwe ſaechtmoedichept/ goedertierenheyt/ eñ eenvoudicheyt: is als een licht eenen ieghelycken claerlycken voorſchynende: want hy was bermhertich ende verduldich/ eerbaer ende eenvoudich inde kenniſſe Godts; achtervolgende dat daer gheſchreven ſtaet. Hy was buyten kennis ootmoedich/ ſtille/ ende vol vã beron; alſoo dat hy ooc al ſwyghende/ ſynen naeſten / met een gheſicht ſcheen te leeren. In't ghebedt was hy heel uytgheſtort tot Godt: deſghelycks oock gheduricb in't contempleren het oordeel Godts. Deſen H. man voorſiende nu ſyne doot/ heeft ſyne monicken ende diſcipelen een teſtament van goede vermaninge achterghelaten; ende een luttel cranck weſende ruſtede inden Heere.

Pſ. 59. & 107.

Iob. 1.

S. SY-

13. Sanctus Ephrem.

5 Ian.

S. SYMEON STYLITA.

Ex Antonio eius diſcipulo, Et Theodoreto.

DEn H. Symeon is in ſijns moeders lichaem van Godt verhoren; den welcken hy in alder manieren ſocht te dienen ende te believen. Soo hy derthien jaren oudt was/ is hem van ſijne ouders belast hunne ſchapen te hoeden; 'twelck doende is't gheſchiet/ dat het ſeer gheſneeuwt zijnde/ hy ſijne ſchapen t'huys behielt/ eñ ter Kercken gaende hoorde aldaer upt het H. Euangelium:

Matth. 5. Salich zijn ſy die bedroeft zijn, vvant ſy ſullen vertrooſt vvorden. Salich zijn de ſuyvere van herten, vvant ſy ſullen Godt ſien. Het welk hoorende heeft hy hẽ terſtont onder de monicken begheven/ al waer ſoo hy nu twee jaren gewoont hadde/ is hy gherepſt tot Heliodorum/ die een ſeer ervaren man was: al waer hy met eene ſtraffe coorde van palme-bladers ghevlochten/ ſijne lendenen gegort heeft vaſtende de geheele weke/ ende alleenlijc hem vermaeckende met hemelſche ſpijſe vande H. communie. Daer na heeft hy ſy-ſelven in een ſeer engh hupſken beſloten/ eñ naer het exempel van Moyſes ende Elias veertich daghen ghevaſt. Naer vijf jaren ſoo is hy gegaen op 'thoochſte van eenen berch/ daer hy ſtont eene colomne/ eerſt ſes voeten / daer naer twaelf/ daer naer twintich/ daer na ſes-en-dertich voeten hooghe; leerende aldaer den volcke die tot hem quamen alle aertſche dingen verſmaden ende hemelſche te ſoecken. Sijnen naem was tot Romen ſoo vermaert / dat in alle winckelen ſijn beelt gheſtelt was tot bewaerniſſe vandẽ hupſe. Maer boven alle de gaven daer hy mede verciert was/ is geweeſt ſijne verduldichept. Nacht ende dach wiert hy van elcken menſch geſien; behalven dat hy dickmael ter aerden viel om Godt te bidden/ etende maer eens ter weken. Op groote feeſt dagen ſachmen aen hẽ eene andere maniere van verduldichept: want van dat de ſonne onderginck/ tot des anderen daechs; ſoo ſtont hy met opghehevene handen; ende en was noch van arbeydt noch van vaeck vermoept. Ende niet teghenſtaende hy in ſijne wercken ende mirakelen over al ſoo vermaert was: hoech hy hem nochtãs ſoo ſtille ende ootmoedich/ al oft hy den minſten ware geweeſt. Eñ behalven ſijne ootmoedichept / ſoo was hy ſoo ghepraeckſaem/ ende beleeft; dat hy eenen iegelyckẽ antwoorde. Sijne ſiele is vande Engelen ten hemel ghevoert.

S. MA-

14. *S. Simeon Stylita.*

23. Oct.

S. MACARIVS ROMANVS.

Ex Vitis Patrum.

DEn H. Macarius was gheboren tot Romen/ende in dese Conincklycke ſtadt op gheboedt. Deſen (alſoo hy tegen ſynen danck tot het houwelyck ghedwonghen wiert) is op den dach der bruyloft (heymelyc verlatende ſyne bruyt) van daer ghevloden. Ende is vanden H. Engel Raphael door de enghe bergen ende vallepen naer de wilderniſſe ghelepdt; ende van eenen wilden eſel gheſtiert/ende ghebrocht ter plaetſen die hem van Godt berepdt was. Doo hy in de ſpeloncke was/vont hy daer twee jonghe welpen van Leeuwen; waer van de moeder geſtorven was: de welcke hy met eenighe cruyden opghevoet heeft: ghebruyckende alſoo den tyt van twee jaeren met hen eene woon-plaetſe ende eene ſpyſe. Den booſen vyant/door den inwendighen haet tot Godts dienaers / comt ende bedriecht Macarium in den ſchyn eender vrouwen. Deſen ongeluckighen menſch/te laet des duyvels liſten ghewaer wordende / ginck buyten/ ſlaende voor ſyne borſt / bitterlyck weenende. De Leeuwen tot wraecke ſynder ſonde zyn wech gheloopen; ter tyt toe dat Macarius/den Heere biddende/ de ſelve wederom ghekeert zyn. Als nu de Leeuwen in de ſpeloncke quamē/hebbē ſy gegraven eenē kupl naer eens menſchen lenghde: inden welcken Macarius tot den oorſelen toe ghegaen is; bevelende aende leeuwen dat ſy hem met aerde decken ende begraven ſouden. Twelck gedaen zynde/heeft hy hem dry jaren inden ſelven kupl onthouden: tot dat de ſpeloncke met groot gherucht om vallende/hy eenighe cruyden / by ſynen kupl ſtaende/ mocht plucken om te eten. Doo de dry jaren nu om waren / zyn de Leeuwen wederom gecomen; ende wech doende de aerde/trocken ſy hem ghe'ont uyt den kupl. Den welcken op ſyne knien vallende/ heeft aldaer veertich daghen eñ veertich nachten ghebleven / ſonder ſyn lichaem te verroeren. De veertich daghen overleden zynde/heeft hy Chriſtus onſen ſalich-maecker gheſien: die welcke de ſpeloncke met ſyne teghenwoordicheydt ſuyverde ende heylichde. Macarius dan in ſyne ſpeloncke ghegaen zynde/heeft den Heere ghedanckt; die hem met ſulcke patientie/tot penitentie verbeydt/ende barmhertich gheweeſt hadde. Dit is ghebeurt ſoo hy nu ſeven jaren al daer ghewoont hadde/ende maer veertich jaren oudt en was.

S. FRON-

15. S. Macarius Romanus.

S. FRONTONIVS.

Ex vitis Patrum.

DEn H. Frontonius was een oprecht dienaer des Heeren/die welcke(alſoo hy eenen afkeer hebbende van het ghemeyn eñ werelts leven)is met ettelycke broeders naer de wilderniſſe vertrocken. Al waer ſy ſoberlyck levende / Godt den Heere danckten en loofden. Ende hoe wel dat ſy des werelts ſtricken ontloopen war:en condē ſy nochtans den duyvel niet ontgaen/ voor wien niet verborghen oft verholen en is. Heeft overſulex onder henlieden een gheſchil ende murmuratie gheſtropt;ſegghende dat Godt op allen plaetſen is;datmen ook ten eeuwigen leven ſoo wel comen can inde ſteden/als inde wilderniſſe;dat het de Enghelen toeſtaet te leven ſonder ſpyſe ende niet den menſchen. De broeders hier door ontſtelt zynde ginghen tot den H. Frontonius / met blydſchap verſoeckende om wederom te keeren na de werelt/daer van alles ghenoech te crijghen was. Frontonius dit hoorende/heeft die met goede vermaninghen geſterckt:tot hen ſeggende:hoe dat onſe voor ouders murmurerende / inde wilderniſſe vande ſerpenten verſcheurt zijn. Num. 2. 1. & 11. Matth.6 Dat ſy ook peyſen ſouden op 'tghene dat Godt ſeght. En vvilt niet peyſen vvat ghy drincken oft eten ſult,oft vvaer mede ghy u cleeden ſult : ſulcke dinghen peyſen der heydenen: Pſal. 32. dat ſy ook ghedachtich ſoude zyn van 'tghene dat by den Propheet ſtaet. Siet,de oogen des Heeren zijn op de ghene die hem vreeſen: op dat hy die voede in hunnen honger. 2. Cor. 11. Dat ſy overdencken ſoudē 'tghene den H. Apoſtel verhaelt:in honger en dorſt. Als hy deſe vermaninghe was doende tot ſijne diſcipelen. Siet/ſoo heeft den Enghel by nachte tot eenen rycken man gheſeyt: Ghy etet hier leckerlyck;ende myne dienaers inde woeſtyne lyden broodts honger. In deſer manieren dry-mael vermaent/ende gheſtraft zynde/ heeft hy tſeſtich Kemelen doen laeden;de welcke hy ſonder leytſman naer de woeſtyne heeft laten gaen:de welcke afgaende ter ſyden de vallepe des bergs/zyn recht tot den clooſter vanden H. Frontonius ghegaen.die hem blydelyck verheughde/dat Godt hen ſoo wel van ſpyſe voor ſien hadde. Maer op datmen hem met eenighe gierichept niet betichten en ſoude;ſoo ſondt hy de helft der ſpyſen ende seghengiften wederom. In ſulcker voeghen dat den H. Frontonius nopt meer iet en ontbrack:Aengheſien dat de andere rycke mannen/door dit exempel verwerckt zynde/inde woeſtyne ſpyſe ghenoech toeſonden.

S. IOAN-

16. *Sanctus Frontonius.*

27. Mart.

S. IOANNES IN LYCO.

Ex Ruffino Et Palladio

DEn H. Joannes van Egypten/als hy vyffaren in het cloo-ſter verkeert hadde/is hy alleen ghetrocken naer 'tgeberch-te van Lyco. Den weeh na ſyne cluyſe was ſeer moeyelyck/ende de deure der ſelver gheſtopt: alſoo dat daer van ſyne 40. jaren af tot ſyne 90. jaren nopt menſch by hem en quam; latende hem alleenlyck door eene venſter ſien/als hem iemant quam beſoec-ken: vermanende de ſelve alle door de ſelve venſter tot het onder-houden van Godts woorden/tot ſtichtinghe: ende als't noodt was/hen vertrooſtende. Vrouwe perſoonen en quamen daer egheene/oft iemmers/en vertoonde hem aen haer-lieden niet: Maus perſoo-nen quamen daer ſelden; ende dat oock op gheſetten tyt. Van buyten ſyne cluyſe was eene celle voor dē gaendē man om te ruſtē eñ te ver-maecken: Maer hy ſelfs en quam niet buyten: maer ghemeyn met Godt zijnde volherde hy nacht ende dach in't ghebedt. Hy verlangh-de alleen om te vercryghen de ſuyverheydt de welcke alle verſtant te boven gaet/ eñ ende 'rghene goddelijck was. Ende hoe hy hem van alle tytelycke ſorghe ende ghemeynſchap der menſchen meer ont-hielde/hoe hem Godt naerder was. Hy hadde ſoo toeghenomen in-de ſuyverheyt ſyns herten/dat hy niet en ſepde alleen dinghen die ter ſelver tyt elders gebeurden/maer oock toecomende dingen. De kranche ende ſiecken maeckte hy gheſont: nochtans alſoo/dat hy hē daer door niet en verhoobeerdichde: Ende en liet de ſelve tot hem niet comen/dan ſondt hen gheſeghende olie; waer mede de ſiecken gheſtreken zynde ghenaſen van alle hunne ſieckten. Hy at alleen 'savonts/ende dat ſeer weynich: overſulcx dat ſyn lichaem weerk eñ dorre was van ſyne groote ſoberheyt ende abſtinentie. Hy hadde ſeer weynich hayrs/ende baerts / door ſyne langhdurighe ſieckte. Hy onderhieldt tot ſyne 90. jaren nopt ghecockte ſpyſe te ghebruy-cken. Ende ſoo ſynen ſterfdach nu naeckte; en liet hy in dry daghen niemant in; maer met ghebooghde knien gaf hy al biddende ſynen gheeſt Godt den Heere/die ghelooft zy inder eewicheyt. Amen.

S. ELIAS

17. S. Joannes in Lyco.

S. ELIAS.

Ex Ruffino & Palladio.

DEn H. ouden Vader Elias oudt zynde 110. jaren heeft hem onthouden in't quartier der ſtede Antinoo / welcke is de hooft-ſtadt van Thebaiden : ende men ſeydt dat den gheeſt vanden Propheet Elias in hem ruſtede. Hy was ſeer vermaert, ende veel treffelijcke dingen wierden van hem verkondight; als die nu't ſeventich jaren in die ſchrickelijcke wilderniſſe overghebrocht hadde (welcke ſchroomelijckheyt qualijck uyt waer te ſpreken. In deſe wilderniſſe leefde deſen ouden man allen dien tydt/ſonder eenige andere plaetſen te kennen oft te beſoecken. De werck tot ſyne celle was enghe ende ſteen-rotſ achtich ; alſoo dat hy quaet om binden was: Ende de plaetſe daer hy woonde was eene alſoo ſchrickelijcke ſpeloncke/dat ſy eenen menſch eenen grouwel aenjoech/die die maer en aenſach .

Van ouderdom ſoo beefde deſen heyligen man: welck niet tegenſtaende/dede hy daghelijckx veel teeckenen; ende alle die tot hem quamen ghenas hy van al hunnen ongheval. Alle de out-vaders verclaerden dat hunder niemant en ghedacht den tydt wanneer hy aldaer gecomen was. Tot ſynen uyterſten ouderdom en gebruyckte hy niet/dan wat broots met olyven. In ſyne jonckheydt hadde hy dickmael heele weken over ghevaſt. Alſoo hem eens twee vette religieuſen beſochtē/ſeyde hy half lacchende tot ſynē diſcipel. Voorwaer broeder/ick ſchame my van uwen tweghen; na-demael ghy profeſſie van een religieus doet/om dat ghy eenē religieus zynde u lichaem ſoo ghemeſt hebt/'twelck ſal worden ſpyſe der wormen: vvant bleeckheyt ootmoedicheydt, ende magher te zijn is het cieraet eens monicks. Dit was ſyn ſpreeck-woordt: Voor dry dinghen breeſe ick. Het eerſte is als myne ſiele van my ſal ſcheyden. Het tweede is / wanneer ick in Godts teghenwoordicheyt ſal comen. Het derde als God ſyne ſententie over my gheven ſal.

S. THEO-

S. Elias Ægyptius.

is.

S. THEONAS.

Ex Ruffino & Palladio

DEn H. Theonas afgheſondert zynde uyt alle menſchen/was beſloten in een huyſken: ende heeft in dertich jaren niet gheſproken-ſchryvende alleenlyck in een berdeken voor de broeders die tot hem quamen eenige ſtichtelycke leeringē. Deſen alſoo hy veel teeckenen dede/wiert hy aldaer voor eenen Prophect ghehouden. Tot hem quamen daghelyckx veel ſieke menſchen: de welcke hy (ſtekende ſyne hant door de venſter/ende leggende de ſelve op elcks hooft met ſyne benedictie) altemael ghenas. Hy hadde ſulcken eerlycken ende weerdigen weſen / dat hy onder de menſchen eenen Enghel ſcheen te weſen; zynde vrolyck van gelaet: ende gheheel bly-moedich. Alſoo hy nacht te dienen eens in ſyne celle quamen; meynende daer eenich gelt te vinden: ſoo heeft hy de ſelve alleenlyck deur ſyn ghebedt alſoo ghebonden/dat ſy hen niet en conden gheroeren. 'Sanderdaechs alſoo 'tvolck naer hunne ghewoonte weder quam hem beſoecken / vondt deſe dieven aende deure ghebonden: de welcke ſy wilden verbranden. Den H. Theonas dit ſiende/heeft (ghedwonghen zynde te ſpreken) gheſeyt / Laet hen leven; oft anderſins ſal my Godt de gratie ontrecken van u lieden meer te ghenesen: Het welck 'tvolck hoorende/heeft hen laten gaen. Deſe dieven dit ſiende/ende berouw over hunne ſonden crygghende; hebben hen om hun voorgaende quaet leven te beteren in verſcheyden cloosteren begheven. Deſen H. man en was niet alleen ervaren inde Egyptiſche eñ Griecxſche tale/maer ooc inde Latynſche. Noyt en at hy gheſoden cruyt. Als hy by nacht naer ſyne cluyſe ginck; ſoo hielden hem de wilde dieren gheſelſchap. Eñ tot danckbaerheyt van dien ſoo putte de hy water/ende gaf het de dieren. Dat die warachtich was/konden men claerlyck ſpeuren aende voetſtappen van buffels/geyten ende wilde eſels diemen ghemeynlyck ontrent ſyne celle vandt.

S. HEL-

Sanctus Theonas.

19.

S. HELENVS.

Ex Ruffino & Palladio.

DEn H. Helenus is van ſonghs af inden dienſt Godts in alle verſterbinghe ende ſupverhept opghevoet ; ende daer door tot alſulcke verdienſten ghecomen; dat hem (noch een kindt zynde) belast zynde inde ghebuerte vier te halen/hy 't ſelve in ſyn cleedt droegh ſonder 't ſelve te verbranden. Ende alſoo hem eens eenen luſt aenquam om honich te eten; hem omkeerende ſach hy in eene ſteenrotſe hanghen ſeker honich-raet : maer aenmerckende dat dit des duyvels bedrogh was/heeft hy hem ſelven beriſpt / ſeghende: Wyckt van my ghy looſe ende bedriechelycke begheerlyckheyt: want daer ſtaet gheſchreven. VVandelt inden gheeſt, ende ſchout de begheerlijckheyt des vleeſchs Gal. 5. Op eenen anderen tydt/als hy nu drie weken ghevaſt hadde; ſoo ſach hy inde wilderniſſe hier ende daer eenighe appelen ligghen: maer bemerckende wederom des duyvels bedroch/ſeyde hy: Ick en ſal u noch eten noch raecken ; op dat ick mynen broeder (dat is myne ſiele) niet en verargere ofte ſchandael en gheve. Ende alſoo hy de naeſtcomende weke wederom vaſtede; ſoo ſtondt hy hem den Engel Godts/ende wees hem eene clare fonteyne beſet met veel welrieckende krupden: ende hy heeft hem met de ſelve hemelſche ſpyſe vermaeckt. Als hy ſyne broeders eens hunnen noot-druft aenbracht/ende al gaende vanden laſte beſweec: ſoo ſach hy by gheballe eenighe wilde eſels; van welcken hy eenen roepende/ginck met ſyn pack daer op ſitten. Somtyts oock op eenen Crocodyl ſittende voer hy over de riviere : ende ſoo daer ſommighe claeghden dat dit dier den menſch veel leets dede ; ſeyde hy tot het ſelve. Het is beter dat ghy ſterft/dan oorſaecke te weſen van veel ander lieden doodt. 'Twelck / de beeſte hoorende ſtierf terſtont. Ende terſtont naer 't Clooſter keerende/onderrechte hy de broeders in alle gheeſtelijcke leeringe ; alſoo dat hy oock hen dickmael ſeyde openlyck hunne ſecrete ende inwendighe ghepeyſen. 'Twelc de broeders hoorende begaven hen / van hunne ghebreken tot de deught.

S. AMMON

Sanctus Helenus.

20.

4. Oct.

S. AMMON NITRIOTA.

Ex Ruffino, Et Palladio

DEn H. Ammon is gheboren van seer edele ende rijcke ouders. Die welcke (alsoo hem het houwelijck overdronghen was) heeft gedurende de bruyloft/met sijne bruyt inde slaepcamer zijnde/haer tot suyverheyt vermaent/segghende: Het is seker/O mijne bruyt/dat sonder twijfel de eene bederffelijckheyt de andere vint/ende de onbederffelijckheyt verhoopt onbederffelijcheydt te crijghen. Oversulckx is't veel beter/dat wy in onse suyverheyt volherden; dan dat wy d'eene d'andere schenden. De dochter was te vreden/ende den schat haerder suyverheyt bleef onder hunne stilswijghentheyt langhe verborghen. Als sy nu eenen langhen tijt met de ghetuyghenisse Godts hadden te vreden gheweest/ wesende met den gheeste meer dan met den lichaem vereenicht: soo is Ammon naer sijne ouders doot naer het diepste vande woestijne op den berch Nitrien ghegaen. De dochter die bleeft'huys/ vergarende in corten tijt seer veel maeghden/ghelijck Ammon veel monicken. Eñ alsoo by hem eenen Jonghelinck ghebrocht was/die van eenen rasenden hondt ghebeten was/ende vanden selven beet oock dul gheworden was: soo en heeft hy den selven niet ghesont gemaeckt / oft hy en hadde voor al den os wederom ghegeven aen de weduwe/vande welcke hy den selven ghestolen hadde: 'Twelck Ammon door den gheest der prophetien wist. Hier af waren de omstaenderen verbaest / om dat hy wiste te segghen 'tghene in't heymelijck ghebeurt was. Alsoo hem eenē kemel ontseyt wiert om seker vat waters (tot onderstant van de ghene die hem besochten) te voeren; soo is den selven kemel ghestorven. Op eenen tijt alsoo hy gheerne over de Nijle hadde gheweest/eñ hem schaemde te ontcleeden; is hy terstont door de cracht Godts over de selve riviere gheset. Den H. Ammon heeft gheleeft twee-en-sestich jaren; waer van hy de twee-en-twintich onghehouwt zijnde/by sijne ouders was/ende de ach-thien jaren was hy met sijne bruyt sonder daer mede te converseren / werckende inden balsem: ende de resterende twee-en-twintich jaren woonde hy in't gheberchte van Nitrien. Den H. Antonius sach dat de Engelen sijne siele ten hemel droegen, die welcke oock altijt in sijne ghedachten hadde de groote rechtveerdicheyt ende deughden vanden heylighen Ammon.

S. PAV-

S. Ammon Nitriota.

21.

S. PAVLVS SIMPLEX.

Ex Ruffino & Palladio

PAulus met toenaem den ſimpelen/(alſoo hy ſyne huyſvrouwe in overſpel bevonden hadde) ſonder iemandt iet te ſeggen is uyt den huyſe / ende met grooten rouwe bevangen weſende nae de woeſtyne gegaen: al waer hy dolende is geraeckt by den H. Antonius; aenden welcke hy verſocht den wech der ſalicheyt. Den H. Antonius (merckende dat hy een eenvoudich menſch was) ſeyde tot hem: Sy aldien dat ghy al doet 't gene dat ick u belaſte / ſoo moechdy ten eewighen leven comen: waerom hy ſeyde/dat hy hem in alles volcomentlyck ghehoorſaem ſoude weſen. Antonius willende 't ſelve verſoecken/ſeyde: ſtaet hier buyten mijne celle al biddende/ ter tyt toe dat ick voor come. Paulus 't ſelve doende/is blyven ſtaen ſoo inde hitte vanden daghen/als inden rym des nachts. Hy was ſoo ghehoorſaem/dat het ghebeurde als den H. Antonius hē wencte te ſwygen (gemerckt hy hem eene ſlechte redene te voren leydde:) hy ſyn gebodt ſoo nauwe onderhielt/dat het hē wōder docht. Antonius oeffende hē ſoo inde gehoorſaemheyt dat hy hē ſomtyts te vorē leyde 't gene buytē recht ende redē ſcheen te zyn: hy hiette hem dickmael water putte; eñ alſdan 't ſelve om verre gieten: manden die gemaect waren/dede hy hem ontvlechten eñ dan wederom op maeckē. Een cleet dede hy hē onterren/eñ weder om maecken; eñ dan weder onterren. Waer door hy in corten tyt tot groote volmaeckthey t gecomen is: Ghemerckt Godt den Heere ſoo door ſijne ghehoorſaemheyt/als ock door ſyne ſimpelheyt/ſwaerder eñ meerder teeckenē/ door hem dede/dan door Antonius: want die Antonius niet en conde ghenesen/die ſondt hy tot Paulum. Sy hem wierdt eens ghebracht eenen raſenden menſch / die vanden duyvel ſeer ghequelt wiert: ende alſoo hy ſoo ſeer haeſt niet gheholpen wiert: ſoo ſeytmen dat hy tot Godt den Heere/als gheſtoort zynde ſeyde: Heere ten zy dat ghy deſen menſch gheneeſt; ſoo en ſal ick heden niet eten. Ende van ſtonden aen heeft Godt hem als ſijnen uytvercoren vrient/ indē welcken hy ſyne vreucht naem/voldaen. In deſer manieren vergeldt den goeden Heere ſijne knechten/die hem giften van denckdelijcke wercken op-offeren: ja onghelyck veel meer dan ſy verdient hebben.

S. AR-

S. Paulus Simplex.

22.

19 Iulij.

S. ARSENIVS.

Ex vitis patrum Et eius vita.

DEn H. Arſenius is ghebozen tot Romen/boven maten erbaren inde Grieckxſche ende Latijnſche ſpzake; ghelijck hy ooc was inde H. Schzifture. Hy is inde kercke van Romen Diaken ghewijdt. Van Romen wiert hy na Conſtantinopelen gheroepen: alwaer hem den Keyſer Theodoſius hielt tot eenen meeſter van ſijnen ſone. Maer Arſenius / eenen aftreck crijghende van dat hof-ſchc leven / badt Godt ſegghende: Heere wijſt my den wegh der ſalicheyt: ende terſtont hoozde hy eene ſtemme ſeggende: Arſeni, vliet de menſchen, ende ghy ſult ſalich vveſen. Ende achtervolgende de ſtemme / heeft hy een clooſterlijck leven aenveert. Anderwerf biddende 't ſelve ghebedt; hoozde hy wederom eene ſtemme die ſeyde: Arſeni, vliet, ſvvijcht, ende ruſt; vvant dit de vvortelen zijn om niet te ſondigen. 'Twelck hoozende/trock hy aen een ſlecht cleedt; ende ginck naer de wilderniſſe ghenaemt Scete. Als eens eene treffelijcke Jonchzouwe van Romen/comende eenen grooten wech gerepſt/hem quã beſoecken; ſoo verſocht ſy aen hem dat hy doch haerder ghedencken wilde. Waer op hy antwoozde: Ick bidde den Heere/dat hy de ghedachteniſſe van u wilt uyt mijn herte nemen. Soo menichmael als hy met de andere out-vaders ter kercken quam; ſoo badt hy altijt achter eene colomne; op dat hy niemandt/ oft hem iemandt anders en ſoude ſien. Alſmen hẽ vzaeghde/waerom hy 'twater daer hy ſijne palmen in weyckte ('twelck ſtonck) niet en ververſchte: ſoo antwoozde hy: In plaetſe vande vvelrieckende cruyden ende ſaluen, die ick inde vverelt plach te ghebruycken; ſoo moet ick nu deſen ſtanc verdraghen. Hy was ſoo ghedurich in 't ghebedt/dat hy dickmael gheheele nachten over badt: alſoo dat de ſonne achter hem onder gaende / hem op de ſelve plaetſe van vozen in 't aenſicht ſcheen/daer ſy hem des avonts gelaten hadde. Hy hadde dit wooꝛt gheſtadich in ſijnen mondt. Arſeni, tot vvat eynde hebt ghy de vverelt verlaten? ſeyde ooc ſeer dickmaels. Noyt en is my berouvven mijn ſvvijgen, maer vvel mijn ſpreken. Den weerdighen Arſenius overdenckende den troſt die toeſtaet den ghenen die hier benaut ende bedzoeft zijn/heeft ghedurichlijck gheweent: ja ſoo ſeer dat hy gheſtadichlijck eenen doeck hadde in ſijnen boeſem/ om ſijne beweende ooghen te dzooghen. Ende dit waren ſijne dagelijckſche oeffeningen: tot dat hy Godt ſijne ſiele op-offerde. Hy ſtierf als hy inde wilderniſſe 55. jaren gheleeft hadde/out zijnde 95 jaren.

S. BO-

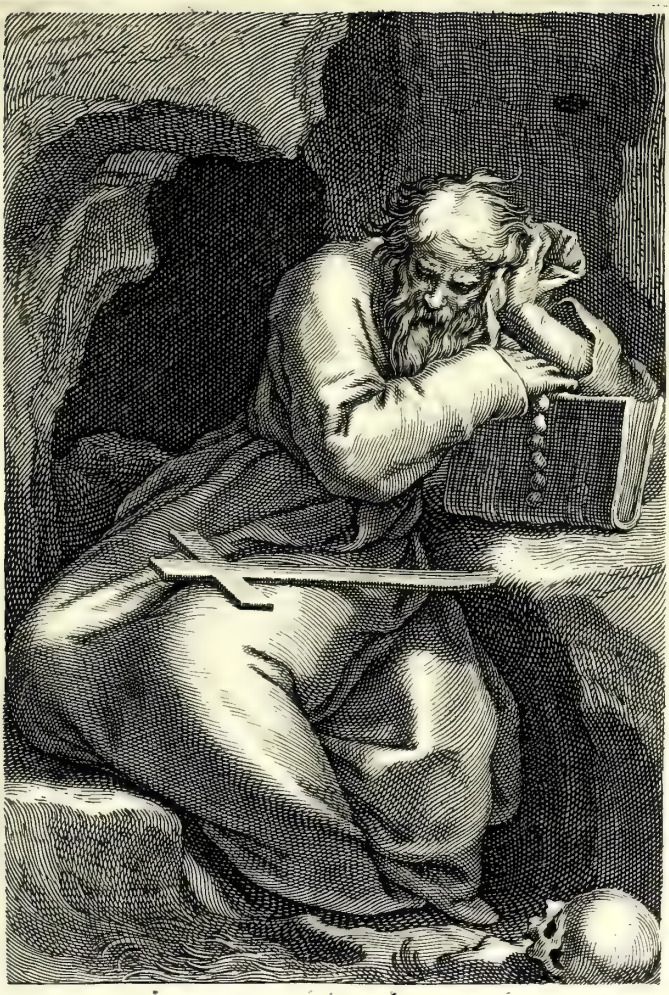

Sanctus Arsenius.

23.

S. BONOSVS.

Hieron. Epiſtola. 41. ad Ruff.

VVen Bonoſus, ſa den mynen/(oft om de waerheyt te ſeggē) den onſen climt nu op de leedere van Iacob; hy draecht ſyn cruys/hy en draeght gheene ſorghe voor den dach van morghen/noch hy en ſiet niet over rugghe om. Hy ſaept hier in tranen/om hier naermaels in vreughdt te mayen; ende volghende Moyſes hanght hy gheeſtelyck inde wilderniſſe een metalen ſerpent om hooch. Siet dit kint/'twelck met ons in gheleerthept is op-

Gen. 28. Matth. 16. Lucæ 9. Pſ. 125. Num 21.

ghebracht. Hem en ghebrack gheenen ryckdom / ende was onder ſyns ghelyck in grooter weerden. Deſen clepn achtende ſyne moeder/ſuſters/ende alder-beminſten broeder-neemt/ als een inwoonder des nieuwen Paradys / dit verlaten eylandt ('twelck van de ruyſchende zee van alle kanten by na overwelft is/vol clippen ende ſteenrotſen; alſoo dat eenen menſch grouwelt die deſe wilderniſſe aenſiet)tot ſyne beſittinghe. Hier ſit hy alleen ſonder eenich medeghefelle; ja liever(overmidts Chriſtus by hem is gheensſins alleen)

Matth. 11.

ſiet hy hier de glorie Godts; de welcke ook de Apoſtelen nelders als inde woeſtyne ghefien en hebben. Hy en ſiet gheene ſteden met hooge torens; maer gevende ſynen chyns-penninc wort ſyne naem opgeſchrevē inde nieuwe ſtadt vā het hemels Ieruſalē. Syn lichaem 'twelck met eenen ſac gecleet zynde/was ſchroomelyck om ſien:maer

1. Theſſ. 4.

aldus ſal hy den Heere inde wolcken gereeder te ghemoete comen. Daer hy woont en zyn fonteynen noch ſpringende waterē: dan uyt de ſyde Chriſti drinckt hy het water des eenwigen levens. De zee die ruyſchte daer oft ſy raeſde/ende hare baren ſlaende teghen 'tgebercht te gheven eenen wederſlach. Hier en waſt gheen gras/ noch daer

Epheſ. 6.

en zyn ook haghen oft lommeren:de ſteygeſteen-rotſen maeckē de plaetſe ſchrickelyck gelyc oft 't eene gevangeniſſe waer/als ſy is. Eñ nochtans al dit niet teghenſtaende/ſoo is hy gheruſt / ende onverbaert/gewapent zynde met de woorden des H. Apoſtels. Nu hoort hy Godt/nu leeſt hy iet goddelyck;nu ſpreeckt hy met Godt/ te weten als hy bidt/ende ſiet misſchien ook iet vremts in dat eylant/gelyck Ioannes dede. Wat meynt ghy den duyvel hem al ſtrickē leyt?wat meynt ghy dat hy liſten en lagen te voorſchyn brenght? Misſchien met ſynen ouden treck ſal hy hem broodt bieden om inde woeſtyne te eten. Maer Godt almachtich heeft den duyvel genoech

Deut. 8.

geant-woort te weten. Een menſch en leeft niet alleen byden broode. Hy auonturen ſal hem bieden ryckdom. Maer men ſal hem antwoordē:

Tim. 6.

De gene die rijckdom ſoeckt valt in becoringe: ende inden val: oft ooc miſſchien ſal hy 'lichaem ſwack ende cranck maecken; maer men moet

Galat. 6.

hem met den Apoſtel ſeggen: Hoe ick naer de lichaem ſvvacker ben, hoe ic naer den gheeſt vromer ben. Oft hy ſal ten leſtē hem met de doot dreygen: Maer daer teghen moet hy hooren. Ick ſoecke ontbonden, ende

Philip. 1.

met Chriſto te vveſen.

S. HIERON.

Sanctus Bonosus.

24.

S. HIERONYMVS.

Ex Hieron. Ep. 2. ad Eu-ſtochium.

HOe menichmael hebbe ick my laten duncken te ghenieten alle de weelde van Romen/als ick was in die eenlycke wilderniſſe; alwaer de ſonne eenen menſch ſcheen te verbrandē alſinen derwaerder ginck. Ick ſat alleen / ende was vol droefheyts: myn lichaem/twelc met eenen ſack becleet was / ſcheen beter een mooren huyt als anderſints ; daghelycks ſuchte ende weende ick; ende als den ſlaep my teghens mynen danck ouerviel/ ſoo ruſtede ick met den lichaem (twelck de beenen qualyck droegē) teghens de naeckte aerde. Van de ſpyſe ende dranck ſal ick ſwygen; ghemerckt dat oock de religieuſen die ſieck zyn maer cout water en ghebruycken; achtende te weſen groote oberdaet eenighe ghecochte ſpyſe te proeven. Na-demael dan dat ick (door vreeſe der eewighe tormenten) my ſelven tot dit ſtrengh leven gheoffert hadde; ſoo liet ick my dickmael voorſtaen/dat ick onder jonghe dochters was; daer ick nochtans niet dan ſcorpioenen/ende wilde dieren aentrent my en hadde: Ick was bleeck van vaſten: nochtans myn ſtyf magher lichaem wiert noch met begheerlyckheyt bevochten: ende niet tegenſtaende myn lichaem nu al over doot was; ſoo is tſelve nochtans tot de wellusten bekoort. Overſulcx ſiende dat my niemant te hulpe en quam; ſoo viel ick voor des H. Jeſus voeten eñ begietende de ſelve met tranen / droochde ick die met mynen hayre; ende vaſtende gheheele weecken/ temde ick myn wederſpannich lichaem. Ick en ſchame my niet te belyden myne ellendē; maer veel meer beclaghe ick my/dat ick nu niet en ben alſoo ick plach. My is indachtich dat ick dickmael den dach met den nacht tot Godt roepende overghebrocht hebbe; eñ en hieldt niet af van op myn borſt te ſlaen/ voor eſt aleer dat my Godt verleende gheruſtheyt van herten. Ick ontſach myne Celle al oft die een ghetuyge hadde gheweeſt van myne conſcientie oft myn onder ghedachten. Op my ſelven geſtoort zynde/ ginc ick dickmael door de woeſtijne. Ende waer ick ergers bernam eene verlatene valleye/oft eenen ſteyghen berch/oft eenighe ſtraffe ſteenrotſe/deſe hieldt ick voor myne kercke; ende ſtortede aldaer myn gebedt: Godt den Heere is myn ghetuyge/als dat ick menichmael nat van tranen zynde/ende myne ooghen ghedadich ten hemel houdende/my liet duncken te weſen onder de Chooren der Enghelen / ſeghende blydelycken: Op den reuc uwer ſalven hebben wy u ghevolcht.

Cant. 1.

S. Amb.

Sanctus Hieronymus.

25.

S. Ambr. lib. de Viduis.

SVYVERHEYT
SOECKT
EENICHEYT,
D'EERBARE
IS GHEERNE
ALLEEN
D'ON-EERBARE
LIEVER
GHEMEEN.

Exultabit ſolitudo, et Florebit quaſi lilium. Germinans germinabit, exultabit lætabunda et laudans. Iſaiæ 35.

A. Bloemaert Inu. B. A. Boſſuerd. ſculp. et exc.

MARIA
DE
MOEDER GODTS.

Hieronym. in Oseam cap. 13.

DEn Heere sal op-brengen uyt der vvildernisse eenen brandendē vvint. Op de wildernisse verstaen wy het maeghdelijck lichaem MARIE; om dat het sonder menschelijc toedoen eene vruchte voorts-gebrocht heeft. Ende een essene suyvere roede alleen vruchtbaer van eenen cuop oft bot / heeft bloemen voort-ghebrocht/die in't boeck der Sangen sprekende seght: Ic ben eene bloeme des velts, ende eene lelie uyt den dale.

Cant. 2.

Hieronym. Epist. 7. ad Letant.

Den Engel Gabriel vandt MARIA alleen in hare camere; Ende waerom was sy verbaest? mischien daerom/om dat sy eenen mans persoon aenschouwde die sy onghewoon was te sien.

Ambros. lib. 4. Epist. 31. ad Sabinum.

MARIA was alleen ende sprack met den Engel: sy was oock alleen; als den H. Gheest over haer ghecomen is, ende vande cracht des alderhoochsten omlommert is, alleen was sy/als sy wrochte 't werck onser salicheyt/ende ontfingh den Verlosser des werelts.

Lucæ. 1. Idem lib. 2 in Lucam.

MARIA was alleen in't binnenste des huys daer haer gheenen man en aenschouwde; maer alleen vanden Enghel gevonden wiert/ sonder geselschap oft ghetuyghe: om haer met geenen onnutte t'samen sprekinghe eenichsints te stooren: daer wort sy vanden Enghel ghegroet. Leert daerom/o ghy dochters/alle oneerlijcke woorden schouwen. De H. maghet MARIA vreesde haer oock voor de groete des Enghels.

Ambros. lib 2. in Lucam.

MARIA verblijdt van herten/gewillich tot gedienstichept/vlijtich van gemoedt/is vertrocken naer 'tgheberchte: want waer henē sonde sy anders haer spoedē/als naer 'thooge gheberchte; die nu vol ende bevrucht was met dien hooghen Godt/schepper alder creaturen? want de gratie des H. Gheests en weet geenen uytstel.

Hieronym. Epist. 17. ad Marcellam.

MARIA de moeder Godts/na de belofte des Engels / siende dat haer maeghdelijc lichaem gheworden was een huys des Heeren; heeft verlaten de velden/ende is ghetrocken naer 'tgheberchte: wāt hoe dese aerde berchachtiger ende hoogher gelegen is; ende verder van wereltsche wellustichept; hoe dat sy onghelijck veel meer gheestelijck vermaecks/ende blijdschaps sal ghenieten.

S. MA-

S. Maria Mater Dei.

i.

22. Iulij.

S. MARIA MAGDALENA.

Ex Vita eius per Radulphum Ardentem.

DE H. Maria Magdalena is gheboren van edele ende rycke ouders. Naer des Heeren glorien se verrysseniſſe/ ende syne victorieuse op-clymminghe ten hemel/ ende het seynden des H. Gheests (die de herten der discipelen / welcke noch vreesden van dese tytelycke pyne/verlicht ende met de wete van allen talen begaeft hadde) is sy met haren broeder/ende suster Martha/ hare dienst-maghet Marcella ende Maximinus (die een vande 72. discipelen zynde/dit huysgheſin ghedoopt hadde) met noch veel Chriſtenen vande Joden ghevangen/ende in een schip sonder riem oft seyl in de zee gheset;denckende dat het 't selve seckerlyck sonde verdrincken. Maer 't ghevviel teghen der Joden meyninghe. Want sy alle door Godts hulpe behouden aen-quamen tot Marsilien. Door dit mirakel eñ door het predicken der Chriſtenen zyn die van Marsilien tot den gheloove eerst bekeert / ende daer na die van Aix eñ andere omliggende landen.

Lazarus wiert ghekoren tot Biſschop van Marsilien/ende Maximinus van Aix. Maria Magdalena / ghewoon wesende ghestadich te bidden aende voetē des Heerē;op dat sy het beste deel der eenwiger salichept sonde genietē/is gegaē in eene spelonche op een en seer hoogen berch;al waer sy dertich jaren geleeft heeft/buyten alle gemeynschap der menschen. Sy wiert seven mael 'sdaechs opghehevē vanden Enghelen/om den hemelschen lof te hooren. Ende alsoo haren sterfdach nu naer by was / soo heeft sy Godt den Heere (den welcken sy haer selven tot alle deught opgedragē hadde) aenschout. Den welcken haer bermhertelyck tot den eenwighen leven riep:op dat sy (de welcke op dese wereldt Godt den Heere ghedient hadde) insghelycks vanden selven tot danckbaerheydt met de hemelsche spyse sonde gevoet worden. Sy stierf den twee-en-twintichstē Julij.

Den H. Biſschop Maximinus nemende haer lichaem/heeft het seer costelyck ghebalsemt/ende 't selve in een treffelyck graf ghegraven : Ende heeft over haer lichaem eene wondere schoone Kercke ghebouwt.

S. EV-

S. Maria Magdalena.

2.

25. Dec.

S. EVGENIA.

Ex vitis patrum.

DE H. Eugenia was de dochter van een ſeer treffelijck man ghenaemt Philippus / woonende tot Romen: ſy heeft ghe-leeſt ten tijde van Commodus den Keyſer. Den vader van Eugenia wiert geſonden vanden Keyſer naer Alexandrien / om als Lant-voocht het lant aldaer te regeren: 't welck doende heeft hy met hem ghenomen ſijne huyſvrouwe ende kinders / daer Eugenia eene af was: Deſe alſoo ſy ter ſcholen ginc / ende haer ſeer oeffenden in't leſen / heeft by gheval in handen ghecregen de brieven vanden H. Apoſtel Paulus ; waer uyt ſy het oprecht Chriſten gheloof gheleert heeft. Ende alſoo haer tot haren vyfthien jaren ſekeren bruydegom ghepreſenteert wiert / de welcke van ſeer treffelijcke ouders was ; ſoo antwoorde ſy : men moet eenen man verkieſen , niet om ſijn gheſlacht, maer om zijne goede manieren. Verlatende daerom allen het gherucht des werelts / ſoo is ſy met twee geſneden knechtē in mans habijt naer een clooſter ghegaen / 't welck lagh voor de ſtadt van Alexandrien. Ende ter herberghe ghegaen weſende bynden H. Helenus Biſchop vā Heliopolen / heeft ſy hē verclaert door wat oorſaecke ſy daer ghecomen was: Is overſulcx met hare twee geſellen ghedoopt / ende onder de religieuſen ontfanghen: ende eenighen tijt daer na / wiert haer 't ſelve convent ghegeven te regeren. Alwaer ſy deur de teeckenen die Godt door haer dede / kenniſſe creech met de huyſvrouwe van eenen wet-houder der ſtede / met naem Melanthia: van de welcke Eugenia na-maels beſchuldight wiert al oft ſy haer hadde willen ont-eeren ; 't welck nochtans de H. maghet (als een vrouwe perſoone weſende) onmogelijc was; hoe wel dat ſy vā Melanthia om het habijts wille voor eenen mans perſoon aenghe-ſien wiert. Melanthia dan door hare ſchoonheyt in haer hert gewōt weſende / heeft tot verſchepden reyſen haer aenghe-ſocht: maer alſoo de H. maget haer altijt voor 't hooft ſtiet / ſoo heeft Melanthia haer beclaeght aenden Lant-voocht Philippus al oft Eugenia haer hadde willen vercrachten: den welcken haer terſtont ontboot : maer alſoo de waerheydt uyt quam / te weten niet alleen dat ſy in mans habijt een vrouw-perſoone / maer oock Philippus des Lant-voochts dochter was; ſoo heeft ſy haren vader / moeder / eñ veel vā hun huyſghe-ſin tot het Catholijc geloove bekeert. Harē vader afdanckende ſijne Lant-voochtſchap wiert gedoopt: ende alſoo de ongeloovige / eñ afgoden dienaers inden tempel met hunne wapenen hē overvallende door-ſtaken; ſoo is hy tot de croone der martelien gecomen. De H. Eugenia is met hare moeder / eñ broeders / met Protus eñ Hiacynthus de beſnedenen tot Romen gebracht; de welcke aldaer onthalſt ſijn. Maer ſy is met eenen ſwaren ſteen aen haren hals / inde riviere des Tybers gheworpen; ende des niet tegenſtaende weder uyt de riviere comende / is ſy met den ſweerde ghedoot.

S. EVPHRAXIA.

Sancta Eugenia.

3.

13. Mart.

S. EVPHRAXIA.

Ex vitis Patrum.

EVphraxia eene Maghet van Conſtantinopelen/ was maeghſchap van Theodoſius den jonghen: ende alſoo haren vader overleden was/ſoo is ſy van hare moeder Euphraſia ſeer ghercommandeert aen Theodoſio: ende als ſy vyf jaren out was/ ſoo wiert ſy ten houwelyck toegeſept eenen perſoon upt der weth. Maer de H. maghet is met hare moeder ghetrocken naer Thebaiden in Egypten/ende heeft haer aldaer in een maeghden cloſter beghéven daer over de hondert religieuſen waren / leydende een Engels leven: welcker deughden ſy ſeer nauwe navolghde / ſonder eenichſins upt het cloſter te gaen. In 'tſelve cloſter dede de Abdiſſe haer een hayren cleedt aen: ende alſoo hare moeder haer den Heere bevolen hadde; ſoo heeft ſy terſtont in alle ootmoedicheydt ende in hare oeffeninghe ſeer toeghenomen/ende inde gehoorſaemheyt ginc ſy 'tgheheel cloſter te boven. Hare moeder van daer vertreckende/ heeft de cloſters in't Ooſten geleghen beſocht; eñ heeft de ſelve veel weldaden gedaē. Daer naer ſieckelijc zynde is ſy na de wooninghe ghereyſt/alwaer ſy hare dochter gelaten hadde: ende aen de ſelve al haer goet achterlatende/is ſy inden Heere gheruſt. Euphraria dan nam dit goet/ende deylde het 'tſelve ſoo aen den armen als de Kercken Godts: ende alſdoen begonſt ſy haer ſoo in het cloſterlijc leven te oeffenen/dat ſy den noot haers lichaems verachtende / vier-en-veertich daghen langh onberoerlyck ſtont/ met uptghereckte handen tē hemel. Veel tentatien des duyvels bevochten haer; maer door hare ſoberheyt verwon ſy de ſelve. Want hare hooft-peuluwe was eenen ſteen/ende haer bedde met aſſchen bedeckt. Ende alſoo haer den vyant in deſer manieren niet en mochte vermeeſteren; ſoo heeft hy eenen anderen middel voorgedacht. Daerom alſoo 'tgeſchiedde dat ſy eens water puttede/ſoo wierp dē duyvel haer achterwaerts over in den borru-put: maer de ſuſters trocken haer onghequeſt wederom upt. Alſoo ſy eens gheworpen was vanden ſolder / ſoo bleef ſy nochtans onghequetſt. Door alle deſe deughden ſoo is de H. Euphraria van Godt ghejont mirakelen te doen: waer door ſy veel menſchen van verſcheyden ſieckten geneſen heeft. Ten leſten alſoo de Abdiſſe haer door Godts ingeven hare doot voorſeyde / bedroefde ſy haer ſeer; om dieſwille dat ſy ſoo haeſt ſterven moeſte ſonder Godt den Heere verſoent te hebben; ſegghende: O Heere/hoe comt het dat ghy my arme weeſe ende pelgrim aldus verſtoot? Siet/als den tijt hier is om den duyvel te weder ſtaen/ ſoo wordt myne ſiele van my ghenomen.

S. EVPHRO

Sancta Euphraxia.

4.

S. EVPHROSYNA.

Ex vitis patrum.

DE H. maghet Euphroſyna gheboren in Egypten was de dochter vanden H. Paphnutius ; ſy wiert ghedoopt als ſy ſeven jaren oudt was. Alſoo ſy van verſchepden perſoonen ten houwelyck verſocht wiert/ſoo is ſy ten leſten eenen ſeer treffelycken ende rycken man toegeſept. Als ſy 18. jaren out was; is ſy met haren vader na 't clooſter ghegaen/op dat hy haer den Abt des clooſters recommanderen ſoude/om voor haer te bidden: den welcken alſoo hy haer de benedictie gaf/ ende met haer ſprack / vermaende hy haer ſeer tot ſuyverheyt/ootmoedicheyt/verduldicheyt/en vreeſe Godts: alſoo dat haer herte ontſtelt zynde / begonſt te doorſoecken de manicre van een clooſterlyck leven. Soo is't gheſchiet dat ſy van eenen oudt religieus daer van wel onderrecht wiert ; den welcken oock haer het hayr af ſneedt: alſoo dat ſy in mans habyt ghecleet zynde haer eenen ghesneden vepſende/naer het clooſter ginck / verlatende haers vaders huys. In't clooſter ontfangen zynde/ wort ſy Smaragdus ghenaemt / ende als een monick gehouden. Daer naer wordt belaſt aen Agapitus haer te leeren: Maer alſoo den Abt sach haer ſchoon weſen; ſoo beval hy hem datmen haer alleen ſetten ſouden; op dat ſy niemant verargeren en ſoude. Twelc Agapitus doende/heeft Smaragdum in eene celle gheſet; alwaer ſy met bidden/vaſten/en waecken den heelen dagh overbracht ; dienende den Heere met eenvoudigher herten. Den Vader vā Euphroſyna ſeer bedroeft/ heeft ſyne dochter in allen canten doen ſoecken ; maer de ſelve niet vindende/bewende hy haer al oft ſy doot geweeſt hadde: dē ſchoonvader ſyne behoude dochter/den bruydegom ſyne bruyt/ den vader ſyne dochter. Paphnutius gaet na het clooſter / ende verſoeckt aen de Religieuſē te bidden/dat Godt ghelieve te vertoonen waer ſyne dochter is: maer hen en wiert niet veropenbaert / ghemerckt Euphroſyna nacht ende dach den Heere badt/dat ſy toch mocht verborgen blyven. Den Abt ſonder te weten ſont Paphnutium by ſyne eygen dochter/om van haer in ſynen rouwe ghetroost te worden. Euphroſyna kende haren vader/maer hy haer niet : want haer weſen was ſoo ontſtelt van vaſten/waecken ende weenen/dat ſy onkenbaer was. Eugenia vertroost haren vader; alſoo dat hy wat beter te vredē zynde naer huys keerde. Smaragdus heeft in die eenlycke celle gheleeft acht-en-dertich jaren/ende is sieck geworden; Maer merckende hare aenſtaende doot; ſoo heeft ſy haren vader doen roepen: eñ als ſy verclaert hadde wie ſy was/heeft ſy haren gheeſt ghegheven.

S. MA-

Sancta Euphrosyna.

5.

29. Oct.

S. MARIA Nichte van Abraham.

Ex ſancto Ephrem.

ALſoo de ouders van Maria overledē waren/ende ſy eene eenighe dochter was; ſoo is ſy den out-vader Abrahām haren Oom belaſt ſorge voor haer te dragen. Deſen leerde haer dē Pſauter/eñ andere Schrifturen; ende ſy arbeydde om haren Oom in abſtinentie naer te volghen. Haren Oom Abrahām verheughde hem/als hy ſach dat ſy ſonder vertoeven ende ſoo blytich in alle deughden toenam/te weten in ootmoedicheyt/ruſt/ ende ſtillicheyt/ende boven al in de liefde tot Godt. Sy heeft in grooter abſtinentie als een ſuyver lam/ende onbeſmette duyve met harē Oom twintich jaren gheleeft. Deſen tyt voor by zynde / ſoo begonſt den booſen vyant tegens haer ſyne liſten te leggen; op dat hy haer in ſyn net ſoude moghen crygghen. Soo langhe heeft hy haer beſtreden/ tot dat hy haer overwonnen heeft. Overſulcker out-eert zynde / verlaet ſy haren Oom/ende begheeft haer by eenen ſtal-knecht/daer ſy twee jarē oneerlycken mede leefde. Den H. Abrahām door de beropenbaringhe Godts/het ongheval ſynder Nichten vernemende/en hieldt nacht noch dach op voor haer te bidden ; tot der tyt toe dat hy als eenen ſoldaet quam ten huyſe daer ſy haer ſoo miſdroegh Maria hē ſiende/viel hem om den hals om hem te cuſſen ende te ſtreelen. Ende gedurende'tkuſſen/ ſoo wiert ſy ghewaer den reuck der edelder ſoberheyt/ende abſtinentie/die ſyn lichaem van hem gaf ; gedenckende der dagen doen ſy inder voegen plagh te leven. Ende al oft haer hert met eenen pyl hadde ghetreft gheweeſt/begonſt ſy ſeer te weenen; ſeggende deſe woorden: Wee my/wee my arme verlatene. Den H. Abrahām haer vertrooſtēde/leydde haer met blydſchap wederom naer hare celle. Aldaer nu zynde / trock ſy een hayzen cleet aen/in grooter ootmoedicheyt haers herten/ ghedurichlyck weenende; ſy verdruckte ooc ſeer haer lichaem met groote abſtinentie ende veel waeckens; ende op hope van vergiffeniſſe beclaeghde ſy haer miſdaet. Soo innich was ſy in't ghebedt/dat haer niemant ſonder traē en konde aenſchouwen. In ſulcker voegen badt ſy Godt om vergiffeniſſe/dat ſy mocht ten eynde van dry jaren eenich teecken ſien dat Godt haer penitentie aenghenaem was.

S. THAI-

S. Maria Neptis Abrahæ.

6.

S. THAISIS SONDERSSE.

Ex Vitis Patrum.

ALſoo Thaiſis dooꝛ toedoē van hare moeder vā ſonghs kints af bedoꝛven was ; ſoo heeft ſy haer ſelven gehouden oft ſy hadde geweeſt eenen winckel vanden duyvel. Maer alſoo ſy vanden H. Paphnutius bekeert wiert/ ende berouw over hare ſonden creegh;ſoo heeft ſy allen het goet ('twelck ſy met het ſondigen van haren lichaem gewonnen hadde) booꝛt gebꝛacht/ende openlijck in't midden der ſtadt verbꝛant : daer nochtans 'tſelve weerdt was over de 40. ponden gouts. Hier na heeft haer Paphnutius in eene ſekere plaetſe geſtelt;ende comende aen een maeghden Clooſter/heeft haer aldaer in eene cleyne celle beſloten / ende met loot toegeſegelt;latende daer een cleyn venſterken/bevelende de ſuſters datmen haer daer dooꝛ wat bꝛoots ende waters ſoude aenrepeken. De dooꝛe met loot aldus beſloten zȳnde/ bꝛaechde ſy den H. Paphnutius/ ſeggende: Vader/al waer ſal ick hier myn water maeckē? waer op hy antwooꝛde. In uwe celle/gelijck ghy weerdich zȳt. Eñ als ſy hem anderwerf bꝛaeghde. Hoe ende in wat maniere ſy Godt aenbidden ſoude;ſoo ſeyde hy tot haer: Ghy en zȳt niet weerdich dē naem Godts te noemen/noch oock ſȳne hooghe godtheydt op uwe lippē te nemē/noch ooc uwe handen ten hemel te ſtrecken: want/ſoo wel uwe lippen als uwe handen zȳn vol onſuyverheyts. Maer ghy ſult met den rugge naer den Ooſten ſitten/ende dickmael herhalen. Heere die my geſchapen hebt,en vvilt my niet verlaten. Alſoo ſy nu dꝛy jarē in hare penitentie overgebꝛocht hadde. Soo is den H. Paphnutius dooꝛ't ingeven van Godt almachtich tot haer gegaen/ende bꝛack de dooꝛe ende 'tloot ; ſegghende tot haer : Comt uyt ; den Heere heeft u uwe ſonden vergeven. Daer op ſy ſeyde: Godt is myn getuyghe/dat vanden tȳt dat ick eerſt hier quam/maeckte ick eene buſſele van myne ſouden/ ende ſettede de ſelve booꝛ my;ende alſoo de neuſgaten van eenen menſch nimmermeer ſonder adem en zȳn;alſoo en was oock de ghedachteniſſe myn̄der ſonden noyt ooghenblick van my. Vandē tȳt dat de H. Thaiſis uyt de celle was;ſoo leefde ſy maer vyfthien daghen/ende is in vꝛede gheruſt.

S. PE-

Sancta Thaiſis.

7.

S. PELAGIA SONDERSSE.

Ex Iacobo Diacono.

PElagia is gheboren tot Antiochien / sy was eene vande vermaerdtste guytchelerssen/schoon van lichaem/ende rychelyck ghecleet. Dese alsoo sy den saligē Nonnus inder kercken eens seer heftichlyckē van het uyterste oordeel hadde hooren predicken/is sy terstont door de vreese Godts beroert geworden. Ende is over voet gegaen ter plaetsen daer de Bischoppen vergadert waren: ende vallende den saligen Nonnus te voet/heeft sy tot hem ghesept: Ick bidde u/myn Heere/dat ghy achtervolgende de leeringhe van uwen Meester Jesus Christus my Christene maeckt: want/myn Heere/ick ben een zee vol sonden/ende eenen afgront van alle quaet. Ick bidde/u doopt my: ende alsoomen haer dede opstaen / soo wiert haer ghesept dat de wetten verboden eene hoere te doopen; 'ten ware sy eerst borghe stelde. 'Twelck hoorende viel sy wederom aende voeten vanden H. Nonnus / wiesch de selve met tranen ende drooghde die met haren hayre/ende sprack: Is't sake dat ghy myn doopsel (wee my snoode ende onnutte menschе) uytstelt; soo sult ghy Godt voor mijne siele verantwoorden; ende ick sal u myne sonden toeschryven. 'Twelck Nonnus hoorende / heeft haer belesen / gedoopt/eñ geteeckent met het teecken des H. Cruys/ende het H. Sacrament uytgereyckt.

Den boosen vyant desen handel aensiende/claeghde/ende kermde seer over Nonnus. Ende met soete woorden ginck hy Pelagia aen: maer sy teeckende haer met het H. Cruys; ende dē duyvel verstoof. Daer naer alsoo sy allen haer goet den armen/weduwen/ende weesen hadde doen uytdeylen; soo is sy den achtsten dach/als sy nu het wit cleet van haer doopsel afgelept/ende een hayren aenghetrocken hadde/ na Jerusalem getrocken: ende op den berch van Oliveten heeft sy een celleken gemaeckt; noemende haer selven Pelagius: al oft sy besneden waer: ende heeft aldaer heylichlyck gheleeft. Het is ghebeurt dat daer eenen diaken naer Jerusalem reysde/om de H. plaetsen te besoecken; ende oversulcks Pelagia ooch besocht: maer ghemerckt sy van armoede ende ghebreck gheheel mager was; soo en kende hy haer niet: maer sy hem wel: hare oogen hadden groeven vande menichte der tranen. Ende alsoo desen Pelagius seer vermaert was/soo heeft desen Diaken haer anderwerf besocht: ende aen hare celle comende/vont hy haer doot. Ende alsoo hy haer lichaem salfde/ende wiesch; soo wiert hy ghewaer dat het eene vrouwe was. Daerom hebben sy met luyder stemmen geroepen/ende Godt danckende ghesept: Gloryе zy u Heere Jesu Christe/die de menichvuldicheyt uwer ryckdommen soo wel uytstort inde vrouwen als inde mans persoonen. Haer lichaem is met lof-sanghen eude licht vande oude vaders begraven.

S. MA-

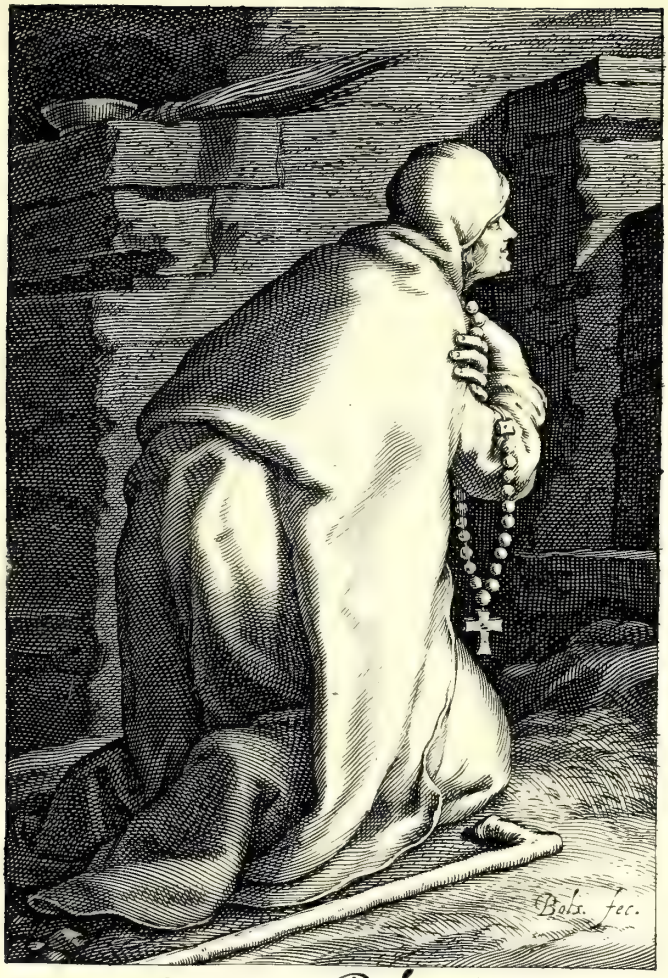

8. Sancta Pelagia.

S. MARIA AEGYPTIACA SONDERSSE.

Ex Sophronio Episcopo Hierosolymitano.

MAria van Egypten out zynde twaelf jaren/ſoo heeft ſy hare ouders veracht/ende na Alexandrien gherepſt; alwaer ſy ſeventhien jaren lanc haer lichaem tot alle oneere misbruyct heeft; ende des te meer / door dien ſy voor alle man/ja ock ſonder loon ten beſten was: ende middelder tyt ſpon ſy/oft bedelden haren coſt. Het is ghebeurt dat daer ſeer veel volckx na Jeruſalem trock ter feeſten vande verheffinghe des H. cruys: alwaer deſe Maria niet upt devotien/maer om een ander tot oneer te brengen ock gherepſt is: ende aldaer gecomen zynde/ſoo ginck al de werelt naer der kercken. Maer ſy op den dorpel der kercken tredende / wiert door Godts wille van daer ghedreven; alſoo dat ſy niet in comen en conde. Soo dit dry oft viermaels ghebeurde ; ſoo aenmerckte ſy dat het haerder ſonden ſchult was/daerom dat ſy van daer geſtooten wiert. Is overſulckx met berouw tot het voorbidden vande H. Moeder Godts gegaen; belovende haer/dat by aldien ſy mocht aenſchouwen het H. Cruys / nimmermeer haer lichaem voorder tot oneer ghebruycken en ſoude. Dit ghedaen zynde/ſoo verſoeckt ſy om inde kercke te treden/ende ginck alſdoen ſonder tegenſtoot binnen. Ja dat meer is/ghelyck de baren der zee/ alſoo wiert ſy vanden volcke voortgedrongen. Aldus ſoo heeft ſy dan het H. cruys aengebeden: ende wederom gaende ter plaetſen daer ſy hare belofte hadde gedaen ſoo wiert ſy door eene hemelſche ſtemme aldaer geleert van 'tgene ſy doen moeſte. Soo is ſy terſtont met dry brooden na de wildernisſe gegaen; alwaer ſy 47. jaren ſoo geleeft heeft/ dat haer nopt beeft noch menſch / dan alleen Godt en ſagh. Naer dat ſy by hare brooden 17. jaren gheleeft hadde; ſoo at ſy voort-aen cruyden : ende als hare cleederen van haren lyve verrot waren /ſoo wiert ſy ſoo ſeer ghepynicht/eenſdeels vande brandende hitte des daeghs/ eenſdeels vanden vorſt ende rym des nachts; dat ſy dickmael ter aerden over doot/ende onbeweechelyck bleef ligghen. De eerſte 17. jaren wiert ſy ſeer vande tentatien aenghevochten. Maer overwon alle de ſelve door Godts hulpe. Ten leſten alſoo den H. Abt Zozymas ontrent de ſelve Woeſtyne quā/ſoo heeft hy haer gevondē; de welcke haer op den witten donderdach het H. Sacrament uptreyckte. Ende alſoo hy naer een jaer haer wederom beſocht/ende doot vont; ſoo heeft hy haer door den dienſt van eenen Leeu (die welcke het graf maeckte) begraven.

S. MA.

9. S. Maria Ægyptiaca.

12. Feb.

S. MARINA MAGHET.

Ex vitis Patrum.

DE H. Marina gheboren tot Alexandrien/ is van haren Vader die welcke een Monick was/ oock in mans habyt ende met eenen mans naem te weten Marinus / in't clooſter ghebrocht. Als ſy nu twaelf jaren out was/ ſoo heeft den vader haer geleert de weghen des Heeren. Ende ſoo ſy nu ſeventhien jarē out was/ſoo is haren vader overleden. Ende ſy bleef alleen woonen inde celle haers vaders / ende was elck even een ghehoorſaem. Alſoo dat ſy ſoo vanden Abt als vanden gheheelen clooſter ſeer bemint wiert. Dickmael als dē Abt haer naer de ſtadt ſondt/om van alles te coopen/eñ dat het nu ſpade wiert/ſoo bleef ſy met de andere broeders inde herberge. Het is ghebeurt/ dat deſes Herbergiers dochter van eenen Lantſ-knecht bedroghen wiert; overſulcks dat ſy een kint droech. De ouders dit ghewaer wordende/die wilden goet ront weten wie den vader van het kint was: het welck ſy Marino opleyde. Hare ouders gaē over voet tot den Prelaet/ende verclaerden hē 'tghene Marinus bedreven hadde: terſtont wiert ſy geroepen; ende alſmen haer aenteech dit ſeyt/ſoo heeft ſy 'tſelve bekent. Waer deur harē Overſtē geſtoort zynde/dede haer met ſtocken ſlaen/eñ ten clooſter upt iaeghen. Maer ſy en verclaerde noyt iemant hare verborgenthey t: dan ſoo ſy upten clooſter ghejaecht was/ ſoo bleef ſy voor de poorte des ſelfs benauwende haer ſelven/ende biddende den ghenen die voor by gingen om eenen mont-bol broots / tot onderhout van eens anders mans kint. Als ſy nu aldus vyf jaren buyten den clooſter hadde gheweeſt / is ſy wederom in't Convent ontfanghen: ende dede al het ſnoodſte werck des clooſters ſeer gheerne. Het is gebeurt naer weynich tyts dat ſy ſtierf inden Heere ; ende alſdoen wiſtmē eerſt dat het eene vrouws perſoon was. De oneerlycke deerne die haer dit aengetegen hadde/wiert vanden duyvel beſeten: ende verclaert hebbende van wien ſy bedrogē was/is aen het graf vande H. Marina verloſt. Ende alſmen dit al hoorden/ſoo quam daer upt der ſtadt / ende daer ontrent veel volcks tot de bidſtede van de H. Marina/ende vereerden hare begraeffeniſſe met torſen/pſalmen en lof-ſanghen; hare hulpe verſoeckende.

S. FA-

io. *Sancta Marina.*

S. FABIOLA VVEDVVVE.

Ex D. Hieron.

ALſoo Fabiola haren eerſten man verlaten / ende den tweeden teghens allen behooren ghetrouwt hadde; is gheſchiet dat ſy na de doot deſſelfs tot haer ſelven comende / haer met eenen ſack becleet heeft/ ende openlijck voor gheheel Romen penitentie ghedaen heeft. Sy ſtont bloots hoofts ſonder ſpreken/ende in hare ſyden ontregen; Sy en derde inden tempel des Heeren niet gaen: maer met Maria de ſuſter van Moyſes bleef ſy afgheſondert upt den volcke alleen ; op dat de ghene die vanden Priester verſtooten was/van Godt wederom binnen mocht gheroepen worden. Als ſy nu openlijck wederom tot der H. Kercken ghemeynſchap ontfangen was; wat heeft ſy gedaen? Voorwaer al was't dat het met haer nu wel was; ſoo en heeft ſy haer quaet leven niet vergeten: maer alſoo ſy eens ſchipbreckinghe gheleden hadde / ſoo en wilde ſy de tweede reyſe haer des niet meer betrouwē. Maer heeft terſtont een gaſthuys gheſticht; al waer ſy de ſiecken vander ſtratē inbroght / de ſelve nu van armoede onderromen zijnde allen ghemack ende gherief aendede. Hoe menichmael heeft ſy de ghene die 't Coninck ſeer hadden ende vol ſtanckx waren op hare ſchouderen ghedragen: Hoe dickmael heeft ſy de etterachtige materie afgewaſſchen: die eenen anderen hem ſchroomen ſonde alleen te aenſchouwen. Met hare eyghen handen ſpijſde ſy hen/ende als de ſiecken op hun upterſte laghen/laefde ſy die met ſopkens. Daer en was gheen clooſter dat van haer ghcene aelmoeſſe en ontfingh ; ende alſoo Romen haer te cleyn was om hare milcheyt ghenoech upt te ſtorten: ſoo trock ſy door diverſche eylanden/om de vergaderinge der HH. monickē te aenſchouwen. Is oock gereyſt nae Jeruſalem/om de H. aldaer te dienen. Ende aldus verlangende naer de eenicheyt / niet willende derven de herberghe van Maria. Siet ſoo overvallen de Hunnen Romen; overſulckx dat ſy met meer andere ghedwonghen was te ſchepe te gaen wederom naer Italien: op dat ſy ſonde armelijck leven daer ſy eertyts ryc geweeſt was. Maer als ſy aen ſach de muren van Romen: ſoo beweende ſy dat ſy ſoo beſloten was: Alſoo dat ſy niet peyſende op hare ſwackheydt / oft oock dat ſy eene vrouperſoone was/alleenlijck ſochte de wilderniſſe; alwaer ſy met der herten ooc woonde. Ende als ſy haer aldus berepde / en konde haer de doot onberept niet verraſſchē. Maer ſoo ſy begeerde ſoo ſtierf ſy/ te weten na dat ſy alle haer goedt uptgherepckt had aen de dienaren Godts; om alſoo dien laſt afgelept hebbende te lichter ten hemel te varen.

Leuit. 13

S. PAV-

ii. *Sancta Fabiola.*

26. Ian.

S. PAVLA VVEDVVVE.

Ex D. Hieronymo.

DE H. Paula was eene seer edele weduwe van Romen: dese heeft met hare dochter Romen verlaten/ende is ghereyst na Hierusalē; alwaer gecomē zijnde/ heeft sy de heylige plaetsē met sulcker vierige devotie besocht / dat het en waer saecke gheweest/sy naer de andere ghespoedt hadde/de eerste niet en soude connen verlaten hebben. Wat tranen sy daer stortede / wat suchten ende rouwe sy aldaer hadde/'tselve can tuygen heel Jerusalem: Ja oock Godt almachtich / die haer docht dat sy menichmael aenden cruyce aenbadt als sy in't ghebedt lagh. Niet lange daer na is sy gecomen tot Bethleem/om altijdt daer te blijven: al waer sy drij jaren in een cleyn celleken bleef/tot der tijt toe dat sy een clooster met verscheyden cellen stichtede; mitsgaders oock eenige woonsteden voor de pelgrims/daer Maria en Joseph gheene herberghe en hadden konnen vinden. Al hier heeft sy haer alsoo vernedert/al oft sy maer het minste meysken ware gheweest. In haren weduwelijcken staet en at sy noyt met mans persoon. In seere groote siecte en gebruyckte sy gheen bedde: maer altijt op hayre cleederen sliep sy teghen de naeckte aerde; by aldien datmen't slapen oft rusten noemen mach/ alsmen nacht ende dach in't ghebedt volherdt. Men soude gemeynt hebben dat in haer eene fonteyne met tranen was. Alsmen haer seyde dat sy hare oogen wat rust gheven soude/soo seyde sy: Dit aensicht dat ick tegen het gebot Godts, met ceruysse, blancketsel ende vvitsel dickmael geblanket hebbe, dat selve moet ick nu leelijck maecken. Mijn lichaem 't vvelc in vveelde opgebrocht is, moet nu verdruckt vvorden, ende alle mijne jocken ende lacchen: moet nu met ghestadich vveenen vergolden vvorden.

Boven alle dese deughden was sy noch seer vermaert door hare eerbaerheyt dat sy tot Romen noch inder werelt zijnde/alle de werelt daer door een exempel van eerbaerheyt was. Sach sy eenen armen mensch/sy onderhielt hem. Sach sy eenen rijckē/ sy vermaende hem om deught te doen. In miltheyt ginc sy elck een te boven. Door hare verduldicheyt overwon sy allen haet ende nijt. In ootmoedicheyt en was by haer niemant te gelijcken. Sy was soo sober dat het buyten kennis ginck; ja soo / dat sy gheheel machteloos daer van wiert. Sy was met Godts woordt al oo gewapent/ dat sy alle tentatien wederstont. Met dese ende andere deughden verciert/als oock met eene langhdurige martelie gecroont zijnde; voelende haer aenstaende doot / soo teeckende sy hare lippen met het teecken des H. cruys/verhalende dese woorden. Heere ick heb bemint het cieraet uvves huys, ende de vvoon-plaetse uvver glorien. Ende alsoo is sy inden Heere gherust;

Psal. 25.

S. EVSTO-

S. Paula Romana.

12.

S. EVSTOCHIVM MAGHET.

Ex Diuo Hieron.

EVſtochium was de dochter vande H. Paula; ſy was eene coſtelycke peerle der maeghdelyckheyt/ende der H. Kercken. Sy is gheboren tot Romen/ende inde camer vande H. Marcella in maeghdelycke manieren gheoeffent; daer naer is ſy gaen woonen ten huyſe van Pimetius haren Oom: wiens huyſvrouwe Pretertata/die ſeer edele was/haer heeft cierlyck ghecleet/ende het haer ſlechtelyck hangende/ heeft ſy op de wereltſche maniere ghevlochten: hopende ſoo de dochter als de moeder van haerlieden goet voornemen te crygē. Wat is daer geſchiet? Siet des nachts comt tot haer eenen Engel/haer dreygende met ſtraffer ſtemmen/deſe voorden ghebruyckende. Hoe derſt ghy meer uws mans dan Godts ghebodt volghen? Hoe beſtaet ghy met uwe oneerlycke handen dat maeghdelyck hooft aen te roeren? Siet van nu af ſullen uwe handen verdoren; ende aldus gheſtraft zynde/ſult ghy ſien wat ghy bedreven hebt: ende naer vyf maenden ſuldy ter hellen varen. Ende is het dat ghy u quaet voornemen niet af en gaet/ ſoo ſal uwen man ende uwe kinderen ſterven. Ende alſoo dit den Enghel gheſeyt hadde/ſoo is't'tſelve oock oordentlyck geſchiet: ende tot een teecken dat ſy te laet beroutw hadde/ was genoech de doot die daer terſtont gevolght is. In deſer manieren ſtraft Godt die ſynē tempel ont-eeren: aldus beſchermt hy ſyne coſtelycke bagghen ende geſteenten. Aldus heeft hy Euſtochium wederom na hem ghenomen: ſy die Godt vercoren hadde; ja van Godt den Heere te voren uytvercoren was: op dat ſy ſonde ingaen inde ſelve herberghe daer Maria den Sone Godts gebaert hadde. Sy achtede veel hooghet Bethlehem als Romen; eñ hadde liever in eenen beſlyckten ſtal gewoont/dan tot Romen daer de balcken eñ daecken vanden goude bloncken. Overſulcx is ſy vā Romen na Paleſtinen ghereyſt. Alwaer ſy met Paula hare moeder (die Bethlehem voor eene gedurige woon-plaetſe ghecoſen hadde) dry jaren lanck in een cleyn huyſken ghewoont heeft; alſoo dat ſy nopt vā haer en ſliep/ſonder haer niet en at/oft nerghens en ginck. Sy en hadde niet eene myte die haer eygen was: Maer verblyddе haer als ſy haer vaderlyck ende moederlyck goet den armen ſagh uytdeylen: hopende hier naermaels onghelyck meer te be-erven. Na het overlyden van hare moeder/ſoo heeft ſy in haer H. voornemen met andere heyligbe maeghden daghelycks toeghenomen/eñ daer naer gheluckelyck inden Heere gheruſt.

S. MAR-

Sancta Eustochium.

13.

Ianu. 31.

S. MARCELLA VVEDVVVE.

Ex Diuo Hieron.

Alsoo den vader van Marcella overleden was/soo is oock seven maenden na hare bruyloft haren man ghestorven. Dese vanden Borghemeester Cerealis moetwillichlijck aenghesocht zijnde/ende ghemerckt hy out was/alle sijn goet haer achterlaten wilde; soo heeft sy gheantwoort: waer't sake dat ick wilde herhouwen/ende niet veel eer kiesen de eeuwighe suyverheydt; soude ick meer den man dan 'tgoet soecken. Sy was d'eerste die binnen Romen den Christelijcken weduwelijcken staet beleefde; het welck sy soo inwendich als uytwendich genoech liet blijcken. De cleederen ghebruyckte sy alleen voor de coude/eñ om haer lichaem te bedecken. Ja was soo vervremt van eenich goudt te dragen/dat sy oock haren merck-rinck afleyde; soeckende veel liever der armer menschen magen te versaden/als hare coffers met gout oft juweelen. Nerghens en ginck sy sonder hare moeder. Alleen en sprack sy noch priesters noch religieusē. Altijt hadde sy beneffens haer maeghden ende degelijcke weduwen/ende die vande treffelijcxste. Sy vermaeckte haer soo seer in't lesen der H. Schrifture / dat het wonder was. Sy was matelijc in't vasten/ende en at geen vleesch. Den wijn roock sy meer dan sy die proefde/ende gebruyckte die alleen om hare sieckte ende quade mage. Selden ginck sy uyt / ende sy schouwde altijt seer de huysen der edelder vrouwen; op dat haer niet en soude te voren comen/'tgene dat sy verlaten hadde. Inde kercken der H. Apostelen ende Martelaers stortede sy heymelijck haer ghebedt/ zijnde in alles hare moeder ghehoorsaem. Tot dier tijt en was daer gheene vande vrouwen die eenich verstant hadde wat eens monicx voornemen/oft cloosterlijck leven te seggen was: ende oversulcx / en derfde sy den naem van een religieus niet aennemen / om dat het schande scheen te wesen ende onghehoort: nochtans sy en schaemde haer niet te volbrengen 'tgene dat sy Godt aengenaem wist te wesē. Sophronia ende andere hebben veel jaren hare maniere van leven nagevolcht. Met dese hieldt de H. Paula groote gemeynschap. In desen huyse is opgevoet Eustochium/die bloem der maeghden: ende aen alsulcken school-kint kannen wel speuren hoedanich den schoolmeester is geweest. Den naest gheleghen acker diende haer tot een clooster; ende op't velt te zijn was haer eene wildernisse. In deser manieren volherde sy soo lange/dat het scheen dat Romen verkeert was in Jerusalem/door de menichte die haer leven navolgdē. Daer na is sy ghesont/cloeck/ende wel te passe zijnde inden Heere gherust.

S. OLYM-

Sancta Marcella.

14.

S. MELANIA DE OVDE VVEDVVVE.

Ex Hieronymo & Palladio.

DEſeer ſaligh̃e Melania van Romen/was de dochter vanden wet-houder Marcellinus. Deſe alſoo haren man overleden ende ſyn lichaem noch werm was/zyn hare twee ſonen gelyckelyck op eenen tyt afgheſtorven. Waer over ſy niet eenen traen latende/lagh aende voeten des Heeren ſegghende. Ick ſal u/o Heere/te gereeder dienen/nu ghy my van deſen laſt verloſt hebt. Alſoo ſy nu dan weduwe zynde / oudt ontrent twintich jaren/ heeft ſy derdient met der herten Chriſtum ten houwelyc te hebben. Ende nademael dat over haren eenighen ſone eenen momboor geſtelt was/ is ſy ghetrocken na Alexandrien; eñ vercoopende alle hare goeden/ heeft daer van gelt ghemaeckt : ende is ghearriveert ontrent den berch van Nitrien: blyvende aldaer ſes maenden, beſocht ende ſach ſy alle de heyligē der ſelver plaetſen. Hier na ſtichtede ſy een clooſter tot Hieruſalem ; overbrenghende aldaer ſeven-en-twintich jaren met eenighe maeghden. Alle de werelt weet ghenoech wat ſchat ſy onder de arme menſchen uyt-repckte. Want ſeven-en-dertich jaren ghedurende / brocht ſy over in alle vremdelinghen te outfanghen/ voor haer ſelfs als niet behoudende. Maer dat ſy vernomen hadde dat hare Nichte de werelt verlaten wilde; ſoo is ſy nu out zynde tſeſtich jaren/in twintich dagen van Ceſarea tot Romen gecomen/ende heeft Pinianum haerder Nichten man in't heylich Catholyck gheloove begonſt te onderwyſen; radende hem met ſyne huyſvrouwe in ſuyverheyt te leven: naer wiens exempel oock veel menſchen hen in 't ſelve leven (verlatende de werelt) gevolcht zijn. Sy ſtelde haer tegē de Roomſche mannē eñ vrouwē ghelyc tegen wilde dierē. Sy ſchouden haer/verbiedende dat ſy niemant door de cracht van hare leere tot haer leven trecken en ſoude: welc al niet tegenſtaende/ſoo brocht ſy de menſchen tot een eenelyck leven : ſy informeerde oock haren ſone in alles. Keyſende voorts naer Sicilien / ende allen haer goedt vercocht hebbende/is ſy wederom na Jeruſalem ghekeert : alwaer ſy haer goet uyt ghedeylt hebbende/is deſe goede ende ſaechtmoedighe vrouwe ten eynde van veertich dagen ſalichlyck gheſtorven.

S. ME-

17. SS. Candida et Gelasia.

S. MELANIA DE IONGHE VVEDVVVE.

Ex Palladij Lauſiaca.

NIet teghenſtaende dat Melania jonck van jaren was/ſoo is ſy nochtans ryp van verſtant gheweeſt. Deſe alſoo ſy tegen haren danck aen Pinianus/een ſeer treffelyck Romeyn/ten houwelyck ghegheven wiert;ſoo is ſy door de onderrechtinghe van hare groot-moeder ſoo verre ghebracht / dat ſy haer inden houwelyck ſeer qualyck conde ghevoeghen. Deſe/alſoo ſy nu twee ſoonkens hadde de welcke overleden waren; is haer het houwelyc ſoo tegen geworden/dat ſy haren man tot alle voordere ſuyverheyt ende onthoudinghe des houwelyckx raedde/ſegghende: Jnghevalle ghy met my wilt huys houdē/ende myn leven in uwe macht hebben ſoo kenne ick u als mynen heere/ by aldien ghy u naer alle matichept reguleert:laet my alleenlyck toe / dat ick my na Godts begheerte mach voegen;op dat ick be-erven mach de deughdē myndergrootmoeder/wiens naem ick voere:want waer't dat het Godt gelieſden dat wy de werelt ghebruyckten/hy en hadde my myne twee onbejaerde kinderen niet afghehaelt. Ten leſten Godt met haer medelyden cryghende/heeft haren man ingheſtort / dat hy nu voort aen ſuyverlyck ſoude leven/ende alle wereltſche dinghen als dreck verachten. Melania dan nu out ontrent twintich jaren / verſaeckt de werelt/op-offerende al haer ſijde-werck tot cieraet vanden tempel Godts:haer goudt ende ſilver heeft ſy uytgedeylt aen de Y.mannen inden Oſten;ende de kercken/clooſters / gaſt-huyſen / ende arme menſchen inden Weſten heeft ſy ſelfs in perſoone gedient in alle blyticheyt. Naer elcks noot/ſoo deelde ſy elck haer ghelt; niet tot overdaet/dan ter noot: nopt arm menſch ginck met ydelder handt van haer:ſlaven oft knechten/mans oft vrouwen die naer vrydom verlanghden/verloſte ſy tot acht-duyſent toe. Over ander dach en nam ſy maer eens ſpyſe/ende in't beginſel eens ten vyfſten dage:met hare dienſtmaerten hieldt ſy hare behoorte inden dienſt van haren huyſe; de welcke ſy ſoo goet hieldt als hare ſuſters clooſters ghewyſe. Haer maeghſchap trock ſy tot een gheeſtelyck leven: op dat ſy met haer Godt den Heere mochten dienen:

S. CAN.

16. S. Melania Junior.

SS. CANDIDA ENDE GELASIA.

Ex Palladij Lauſiaca

DE ſalighe Candida huyſvrouwe vanden Prince Trajanus/ droech ſeer groote eere ende affectie tot den naem Chriſti; ſy was ooch ſeer vermaert in ſuyverheyt / ooc in't vereeren vãden tempel Godts ſeer liberael. De Biſchoppen ende andere dienaren Godts (als uytreyckers der Sacramenten ende des woort Godts) eerde ſy ſeer na hunne weerdicheydt. Deſe na dat ſy hare dochter tot alle ſuyverheyt gebracht/ende als eene peerle boven alle hare ſchatten tot Chriſtum voorgheſonden hadde: ſoo is ſy ooch hare dochter in alle ſuyverheyt ende milthey dt na-ghevolcht. Deſe ghebraecht zynde/waerom dat ſy alle den nacht ſoo wrocht/ ende met malen ende backen haer becommerde; ſoo antwoorde ſy: Dat doen ick om de crachten myns lichaems te verdrucken / want nademael/ 't ſelve met vaſten niet ghenoech ghetemt en wort / ſoo voeghe ick daer toe/als eene gheſellinne /het laſtich waken om Eſau te vernielē/ ende alle dertelheyt uyt te royen. Sy en at noyt vleeſch ; dan op feeſt-daghen at ſy alleenlyck viſch / crupt met olie ; ende op andere daghen ſy at voorts droogh ende vercorſt broot. Alſoo nu deſe weerdighe vrouwe in dit H. leven ghevorven is/ſoo gheniet ſy nu/de goederen de welcke berept zyn de ghene / die de waerheydt ende rechtveerdicheyt beminnen/ende in goede wercken hen oeffenen.

De vrucht van haer H. leven heeft ſy gelaten aen de weerdige Gelaſia ; de welcke door het exempel van deſe H. Vrouwe ooch den wech der waerheyt ende der ſuyverheyt ingegaen is: dit waren hare deughden: noyt en ginck de ſonne onder dat ſy eenighe gramſchappe in't hert e hadde/noch teghen knape noch tegen maerte / noch ooch teghens iemanden anders. Deſe vloodt altyts de wegen die leyden tot der doot; te weten/der ghener die eenich onghelyck ghedencken; ende ontginck alſoo deſen aenſtoot des duyvels. Ende als ſy ſeer badt om eenwelycke vergiffenisſe haerder ſonden/ſoo heeft ſy kleyne ſonden gheerne vergeven/om vergiffenisſe te hebben van meerdere ſonden.

S. SYN-

Melania Senior.

15.

Ian. 5.

S. SYNCLETICA.

Ex vitis Patrum.

Syncletica was eene vrouwe van groote heyligheydt; den reghel van haer leven hadde sy met andere vrouwen vanden H. Athanasius ontfanghen: den welcken het leven vanden H. Antonius allen mans persoonen oock voorgheselt hadde. Maer gemerct wy het leven van Syncletica niet beschreven en vindē soo sullen wy eenighe hare woorden uyt het ouder vaderen leven te voorschyn brenghen; hoe sy met dese navolghende ghelyckenisse versterckte de ghene die in hun clooster lyck leven eenich verdriet creghen / ende vanden duyvel bevochten wierden.

De ghene die ter zee vaert, eerst uytstreckende hunne seylen vinden zy den vvint goet. Daer na ghebeurt het dat daer oprijst eenen contrarien vvint; maer daerom en verlaten de Schippers terstont het schip niet, noch en vvorpen oock 'tgoet over boort niet; maer nu ontvvijckende den vvint, dan vvat verdragende oft daer teghen stellende, comen sy vvederom op den rechten vvech. Alsoo als ons oock den contrarien gheest bestrijt, soo laet ons in plaetse van een seyl, den standaert des Cruycen oprechtē, ende vvy sullen door hulpe des selfs, onse reyse tot een goet eynde brenghen. **Als haer ghevraeght wiert / oft het een volcomen deucht is** niet te hebben; **soo antwoorde sy:**

Ghelijckervvys stercke lakenen als die dickmael betreden ende ghekeert zijn schoonder ende vvitter vvorden; van ghelijcken eene stercke siele neemt door ghevvillige armoede in alle stercheyt toe. **Sy plagh te segghen tot den ghenen die tot een quaet leven hen tot een beter beghaven.** Het is eene groote moeyte hem tot Godt te keeren, maer daer teghen volght daer na eene onuytsprekelijcke blijdschap. Want eenen mensch die vier stoken vvilt; heeft veel moeyten met blasen ende roocken, ja dat hem dicmael de ooghen loopen, dan ten lesten brant het (vvant daer staet ghescbreven Godt is een verslindende vier) alsoo moeten vvy ooc met tranen ende moeyte in ons herte het goddelijc vier ontsteken. **Teghen quade ghepeysen gaf sy desen raet.** Ghelijc het venijnich ghedierte alle contrarie medecijnen van hem jaecht, alsoo vvorden door vasten ende bidden de quade ghedachten uyt onse sielen ghevvorpen.

S. OLYM-

is. *Sancta Syncletica.*

17. Dec.

S. OLYMPIAS MAGHET ENDE VVEDVVVE.

Ex Palladij Lauſiaca

OLympias/weſende een uptgheleſen vat van den H. Gheeſt/ was de dochter van den Grave Anyſius Secundus / ende de Nichte vanden Laut-vocht Ablavius/daer-en-boven oot de bruyt van Nebridius : den welcken als ſy na hare ouders doot ten houwelyck ghegeven was;ſoo heeft ſy met hem twintich maenden in ſuyverheyt gheleeft: na haers mans doodt en is ſy niet herhout:maer ſy bleef maget ende weduwe;brenghende haren tydt over met vaſten/bidden/ende dienſt der armen:ende alſoo ſy ſorghe droech voor de dienaren des Heeren/ſoo heeft ſy allen haer gelt daer toe gheemployeert/ende beſonderlijck aen Joannes Chryſoſtomus; den welcken ſy merckelyckē eerde. Daer en was ſtadt noch dorp/ oft eenighe plaetſe/men wiſt van hare groote milthept te ſprekē. Sy en was niet alleen in het uptrepcken van aelmoeſſen aen kercken/ clooſters/ende godts-huyſen vermaerct;maer was ock ſeer liberael van ghevanghenen ende ghebannen menſchen te verloſſen:alſoo dat ſy door aelmoeſſen alle de werelt bekent was. Sy ginck elck een in ootmoedicheyt te boven;ſy en ſocht gheene ydele glorie;ſy en ſcheen niet alleen/maer was met der daet deughdelijck: ſy ſchoude alle opgheblaſenthept; Sy ſliep luttel;ſy hadde lief haren naeſten; en boven matē was ſy eerbaer;ſtellende hare eeuwige hope op Godt. Het was groote ſchande ſulcke ſlechte ende ghelapte cleederen als ſy droegh. Sy was ſoo ſaechtmoedich van herten/dat ſy de kinderen in eenvondichept te boven ginck. De fonteynen ſouden eer water ghebreck ghehadt hebben/als hare ooghen tranen/ die ſy tot Godt ghedadich weende. Sy en becommerde haer niet meer met vleeſchelijcke oft wereltſche dinghen;maer ſocht alleen; 'tghene Godt aenginck:voor wiens naem ſy alle alle verſmaedthept gheerne verdroech : waer door ſy weerdich was in't ghetal der ſaligher gherekent te worden; want dit was haer eynde. Sy ſtelde haer teghens alle perijckelen; eñ deſe doorcomen zynde/heeft ſy ontfanghen de croone der glorien; ende nu ontlaſt zynde vā deſe verganckelyckē wooninge/ ontfanght alſoo de eeuwighe vergeldinghe;de welcke ſy door hare goede wercken bearbeyt heeft.

S. ALEX-

19. Sancta Olympias.

S. ALEXANDRA MAGHET.

Ex Palladij Lauſiaca

ALſoo daer een jonckman op de H. Alexandra door hare uytgheleſen ſchoonheydt ſeer verlieft was; ende ſy/als Chriſtum veel meer beminnende/hem altyt voor 't hooft ſtiet; hadde veel liever haer ſelver al levende in een graf te beſluyten/dan des jonckmans ſiele (die na Godts beelt gheſchapen was) eene voordere oorſaecke van liefde te gheven. Overſulcx duyten der ſtadt gaende/ heeft ſy haer in een graf beſloten; latende alleenlyck een gat om daer haren noot-druft door te nemen. Ghedraeght weſende (hoe ſy verdragen mochte van elck een ſoo afgheſneden te zijn/ende hoe ſy alleen zynde ſoo teghen de traechept ende quade ghedachten conde worſtelen: heeft ſy gheantwoort: vanden morghen tot den neghen uren ſoo bidde ick / daer na ſpinne ick eene ure lanck; den anderen tyt brenge ick over in't overpeyſen het levende r H. Vaderē ende Patriarchen; mitſgaders ſtryt der Apoſtelen/Propheten/ende Martelaren; ende worde ontſteken eñ arbeyde om de ſelve na te volgen. Xenden avont na dat ick den Heere ghedanckt hebbe/ete ick een luttel; ende brenge den meeſten tyt vanden nacht met bidden over. Ten leſten als ſy nu twaelf jaren in't graf ghewoont/ende noch man noch vrouwe beſchout en hadde: daer toe ook haer lichaem in arbeyt ende ſweet wel gheoeffent hadde / trachtende uyt heelder herten na het hemelryck te ſpoeyen; ende ſoeckende ontbonden ende met Chriſto te zyn: eenſamentlijck haer ſtellende tot allen deught ende heylichept/ is ſy alſoo ten eewigen leven gherepſt. Want alſoo de dochter die haer gherief dede na haer quam ſien; eñ Alexandra niet en antwoorde: ſoo dede ſy open de doze des grafs/ ende vondt haer doot ligghen. Somtyden beſocht haer Melania Romana de oude: maer (alſoo ſy verclaerde) en conde ſy haer aenſchyn nopt æenſchouwen ; dan ſiende door het gat/conde ſy alleenlyck aenſien de maniere van leven alſoo wy nu beſchreven hebben.

S. MAG-

Sancta Alexandra.

20.

S. MAGNA MAGHET ENDE VVEDVVVE.

Ex Palladij Lauſiaca

IN de ſtadt Ancyra waren ſeer veel maeghden/ te weten ontrent thien duyſent: waer van de twee duyſent oft meer haer ſelven in allen deughden oeffendē; deſe waren vermaert doo⁊ hare maticheyt/ en ſochten malcanderen in deughden te boven te gaen. Onder deſe was uytſchÿnende boven d'andere in godt-vruchtichept/ de eerbare ende deghelÿcke vrouwe Magna: van de welcke ick twÿfel hoe dat ick haer noemen wil/ oft maghet oft weduwe. Ademael dat ſy duyten haren danck van hare moeder ten houwelÿck ghedwongē is. Sy heeft haren man ſoo doo⁊ ſchoone beloften/ als doo⁊ eenige ſieckten ſoo langhe uytgheſtelt/ dat ſy immers in hare ſuyverheydt onbevleckt ghebleven is. Ende alſoo haren man luttel tÿts daer na quam aflÿuich te ⁊ÿn/ ſoo be-erſde ſy allen 'tgoet: ende verkeerende 'tghene dat verganckelijck was in goddelÿcke dingen/ heeft ſy haer ſelven den Heere gheheel opghedraghen; ſoeckende het leven 'twelc onverganckelÿck is: houdende hare dienſtbodē in alle eerbaerheyt; leydende een pÿnlÿck ende een ſtraf leven; ghelÿck al oft ſy in een cloſter met beloſte gheleeft hadde. Sy regheerde haer huys in alle eerbaerheyt. Ende als't noot was haren naeſten te ſpreken oft te ſien; ſoo waren hare woo⁊den altijt eerbaer ende gheſtichtich. In hare converſatie doech ſy haer ſoo rÿpelÿck/ dat de treffelijckſte Biſchoppen haer in alder weerden hieldē/ om hare ſonderlinge godtvruchtichept. Den rÿckdom die haer boven den noot overſchoot/ gaf ſy mildelijc wech; haer van alle erfē ontſlaende: de reſte beſteedde ſy aen kercken/ cloſters/ godts-huyſen/ ende arme te onderhouden.

Sy dede ſeer groot onderſtant alle paſſanten/ Biſchoppen/ weduwen/ eñ weeſen. Al dit ſelve dede ſy blijdelijck/ ende ſoo heymelÿck als ſy conde/ ſoo doo⁊ hare in perſoone/ als doo⁊ hare dienaers: ſy quam te hulpe eenen iegelijcken: bleef dickwÿls inder kercken/ en den meeſtē deel des 'nachts: oeffenende haer ſelven in alle deught op de hope van het eeuwich leven.

S. DOM-

21. *Sancta Magna.*

S. DOMNINA.

Ex Theod. Philotheo.

DE wonderlycke Domnina nabolgende den godlyckẽ Maro/heeft in haers moeders hof een hutteken ghetimmert vã riet; niet alleen en waren hare wanghen nat vã tranen/ maer ock de hayre cleederen die sy aen hadde.

Des nachts ontrent den hanen gecraey/ginc sy met meer mans eñ vrouwen na der kercken/die niet verre van daer en was/om Godt te loven. Dit en dede sy niet alleen des morgens/maer ooc des avonts; segghende dat Godt in gheheylichde plaetsen veel beter ghevierdt wordt. Daerom droegh sy groote sorghe / ende raedde hare moeder ende broeder om sorghe te draghen voor het cieraet van het huys des Heeren.

Ghewyckte vitsen waren hare spijse / ende sy leedt grooten last / niet teghenstaende sy gheheel dorre ende half doot was. Hare hupt was heel dun ende als franchijn om hare beenen ghevorpen. Sy liet haer van elck een sien; maer sy en aensach niemant / noch en vertoonde niemant haer aensicht; ghemerckt haer gheheel lichaem met een cleet bedeckt was/ende haer hooft tot hare kniem gecromt was. Sy sprack met eene cleyne stemme/noch en brocht haer woorden niet volcomentlijck uyt/ende oock niet sonder tranen. Want de liefde Godts verweckt tranen/sy steeckt als puncten: drijvende tot den ghenen die haer ghesonden heeft. Alsoo den Bischop Theodoretus haer eens besocht; soo nam sy syne rechte handt/legghende de selve op hare ooghen; ende liet de selve soo nat afgaen/dat sy van tranen leeckte. Ende hoe wel sy haer nacht ende dach hier in soo oeffende; soo en heeft sy de andere deughden niet min waer ghenomen: maer na haer vermoghen heeft sy den religieusen/ende Christi campioenen van alle noodruft versien: om door hunne ghebeden salich te moghen worden. Alsoo dat sy niet alleen door haer eyghen ghebedt den hemel en verreech ; maer daer-en-boven rechtede sy eene leedere met hare rijckdommen / om des te ghereeder ter salicheydt te ghe-raecken.

S. MAR-

Sancta Domnina.

22.

SS. MARANA ENDE CYRA.

Ex Theod. Philotheo.

DEſe twee dienſtmaeghden Chriſti gheborẽ in't landt Berhoea waren van treffelycke ouders / ende deghelycke opgebrocht; de welcke ſy verſmaedende/ hebben by de ſtadt eene plaetſe ghevonden; alwaer ſy ingaende bolwerckten de deure met ſlyck eñ ſteenen vaſt toe. Hare dienſt-maerten de welcke haer gheerne na-ghevolcht hadden in haer leven ſtichteden huyſkensront-om hunder vrouwen wooninghen; alwaer ſy haer-lieden bevalen te blyven. Sy-lieden dan/alſoo ſy noch huys noch dack en hadden/woonden onder den blauwen hemel. In plaetſe van eene deure was daer een venſter/daermen haer-lieden den noot-druft door gaf/eñ eenich vrouwen volc door aenſprac: het welck geſchiedde alleenlyc ontrent Sinxen/anderſſints leefdẽ ſy in ſtilte. Haerliedẽ lichaem pynichden ſy ſoo/dat Cyra ſoo ſwaer met yſer over laden was / dat ſy crom daer na ginck/ſonder haer te connen rechten. De doecken die ſy op't hooft droegen hingen tot op hare voeten: ende van voor quamen ſy tot hare middel toe; in ſulcker voeghen dat ſy aenſicht/hals/ende handẽ bedechten. Aldus en leefden ſy niet alleen vyf ofte thien maer ghedurighe twee-en-veertich jaren. Alſoo ſy nu al deſen tydt ſoo geſtreden hadden/ſoo waren ſy ſoo vlytich/al oft ſy eerſt begonſt hadden: verheughden haer inde hitte / ende allen onweder verdroeghen ſy ghewillich. In vaſten volghden ſy Moyſes.

Dry heele weken vaſteden ſy: ende alſoo ſy na Jeruſalem trockẽ ſoo namen ſy gheene teer-ſpyſe mede; maer door het aenbidden van Godt den Heere/zyn ſy verſaedt. Ende haer-lieden repſe volbracht hebbende/zyn ſy weder'thuys ghekeert : ende ſoo ſy bede-wech gingen na de H. Tecla/ſoo ginghen ende keerden ſy nucht erẽ. Met deſe maniere van leven hebben ſy alle vrouwen ver-eert; ende ghelyck ſy een ander tot eenen ſpiegel gheweeſt zyn / ſoo worden ſy nu ock van Godt ghecroont.

S. SYL.

23. SS. Marana et Cyra.

S. SYLVIA MAGHET.

Ex Palladij Lauſiaca.

DE H. maghet Sylvia was de dochter van Gauſſinus die Lantvooght had geweeſt: eñ alſoo ſy repſde vã Jeruſalē na Egyptē/hadde ſy in haer geſelſchap Jubinus dē Diaken/die een godt-vruchtich eñ geleert man was. Als ſy nu gecomē warē tot Peluſien/ſoo quam hen eene geweldige hitte over; alſoo dat Jubinus cout water nam/ende wieſch ſyne voeten ende handen: ende dat ghedaen zynde/ſoo ginck hy op een huys ter aerden ligghen om te ruſten. De H. Sylvia ſiende als eene wyſe moeder haers neefs gemackelyckheyt/beriſpte hem/eñ ſeyde: wat laet ghy u voorſtaen dat ghy nu in uwe blooyende ieucht zynde/u lichaem dit te ghevalle doet? wacht u/wacht u: ſiet ick ben nu over de ſeſtich jaren/ende nopt en quam daer water aen myn lichaem / handen oft voeten. Ja al was't my oock vande Medecyns belaſt in mijne ſieckte / ſoo en heb ick my ſelven ſoo veel ghemacks niet willen aendoen/ noch op bedde willen ruſten/noch in coetſe willen rijden. Alſoo ſy gheleert was / beminde ſy de gheleerthey t ; ſy maeckte van den nacht haren dach/ doorleſende de oude Schriftē vã Gregorius/Stephanus/Pierius/ Bazilius/ende ſeer veel boecken van andere gheleerde mannen/ ende deſe Schriften en overliep ſy niet lichtveerdichlyck; maer ſy doorlas elcken boeck ſeven oft achtmael; op dat ſy doorhet inhout der ſelver / haer ſonde moghen door eene vaſte hope opheffen/ om gelyck als eenen gheeſtelyckeu voghel tot Godt te vlieghen/van wien ſy verwachtede de eeuwighe vergheldinghe.

S. SA-

24. *Sancta Syluia.*

S. SARA MAGHET.

Ex vitis Patrum.

TEn tyden van Theodoſius den ouden/ſoo leefde de H. maget ende Abdiſſe Sara (Godt ende ſyne Enghelen bekent ende den menſchen onbekent) in Egypten/in de ſeer diepe wilderniſſe Scete eens Clupſeneriſſen levē: Overſulcx dat daer ſeer luttel van haer leven in't licht getomen is. Ende 'tgene hier volght/ hebben wy uyt de levens der out-vaders. Men ſeght dat ſy haer ghe-ſicht ſoo nauwe bewaerde / dat al was het dat ſy ſeſtich jaren lanck by eene riviere woonde ; nochtans noyt hare ooghen ſloech om de ſelve riviere te aenſchouwen. Als ſy derthien jaren lanck met diverſche aenvechtinge beſtredē wiert; ſoo en badt ſy daerō Godt dē Heere niet om dat ſy haer de ſelve wilde afnemen: maer ſeyde alleenlyck deſe woorden: Heere gheeft my ſterckheyt. Het is eens ghebeurt dat haer den duyvel gheweldigh beſtreedt/ ſoo met on-eer / als met de ydelheyt deſer werelt; maer ſy volherdende ſoo inde vreeſe Godts als in haer ghewoonlyck vaſten/begaf haer tot bidden. Ende ſiet/ den gheeſt der onſuyverheyt heeft hem aen haer lichamelyck verthoont/ſegghende: Sara ghy hebt my verwonnen: daer op ſy antwoorde: Ick niet, maer mijnen Heere Ieſus Chriſtus. Daer quamen eens twee out-vaders uyt het geweſte van Peluſien tot de H. Abdiſſe Sara; de welcke tot malcanderen ſeyden: laet ons dit out wyf wat quellen: ende ſeyden tot haer: En verhooveerdicht u niet / peyſende ſiet die onde clupſenaers comen my beſoecken / daer ick nochtans maer eene vrouwe bē. Daer op yen Sara antwoordende ſeyde. Het is waer. Ick ben eene vrouvve van gheboorte , maer niet van ghemoedt. Noch ſeyde Sara. Sy aldien dat ick Godt den Heere bidde/ dat alle menſchen in my moghen gheſticht worden; ſoo ſal ick voor de deure van een iegheliyck ghevonden worden penitentie doende: Maer ick bidde Godt dat myn herte met alle herten voor ſyne goddelyckе ooghen ſuyver moghen zyn.

FINIS.

Sancta Sara.

25.

28516
FLFL